

Holy Bible

Aionian Edition®

Luka
Ludari Luke

AionianBible.org

Prima traducere inversă din lume a Bibliei
100% gratuit pentru copiere și tipărire
de asemenea cunoscut ca și “ Biblia Purpurie ”

Holy Bible Aionian Edition ®

Luka
Ludari Luke

CC Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2023

Source text: eBible.org

Source version: 11/6/2023

Source copyright: CC Attribution ShareAlike 4.0
Pioneers.org, 2019

Formatted by Speedata Publisher 4.15.19 (Pro) on 12/23/2023

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Prefață

Ludari at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

Cuprins

NOUL TESTAMENT

Luka 11

ANEXĂ

Ghidul Cititorului

Glosar

Hărți

Destin

Ilustrații, Doré

NOUL TESTAMENT

G. DORÉ

H. PISAN.

Isusu sa rugat: "Tato, oprostjaštāje k nu štije če fače!"

Vuastja atunča arunkat kockă š aša podjeljaštje cualjilje alu Isusuluj äntrā jej.

Luka 23:34

Luka

1 Poštovani Teofile, kašā kum šti, mulc lumje adat tot däla jej s skrije izvješeće d stvarurj karje Dimizov afukut än vrijamja anuastrā, baš kašā kum skrije än Sväntā pismā. Askris aja će nuavā azās ālja karje avizut stvarurļa d āncipjalā š karje rubja Bunā vorbā. Š jo pažljivo amproučit aštja tuatje dogadajurlje. Jo agändit k arbi binje tot s skriuv p rānd, **4** aša osā fi siguran k aja če jej ta ānväcat istina. **5** Känd caru Herod avladit p Judeja, afost njeki pop karje s kjamā Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije. Mujarja alu Zaharije afost isto dän familiaju alu popilor. Ja s kima Elizabeta. **6** Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvjek askulta tot aja če Domnu azapovidit än zakonu alu Mojsije. **7** Ali na vut kupil daja če Elizabeta afost štjarpā, a amiždoj irja mult bärtnj. **8** Udatā, Zaharija š popilje än skupina aluj služaštje än Hram. **9** Običaju alu popilje afost s arunče kocka tuatā zuva kum akuljida činje osā utrje än Svetište alu Domnuluj än Hram š činje osā apringā tāmāja. Una zuvā akuljes p Zaharija s apringā tāmāja. **10** D vrijamajā mult lumje s ruga än dvorišta alu Hramuluj. **11** Atunča alu Zaharija sa ukazat̄ andelu alu Domnuluj. Astat p partja alu däraptej la žrtveniku d tāmāja. **12** Känd Zaharija avizut p andelu, jel mult sa spirjat. **13** A andelu ja zās: "Na vja frikā, Zaharija! Dimizov auzät rugala ata: Elizabeta, mujarja ata, osā c fakā bijat. Š osā I kjem Ivan. **14** Osā c fije drag š t veselješt š mulcā osā s radujaskā känd s fičja jel. **15** Kupilu alu vostru osā fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nusā bja nič vin nič altje bjarje lutje. Osā fije pljin d Sufljetu alu Sväntuluj još känd fi än burtā. **16** Jel osā okrinjaskā p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor. **17** Isti sufljet karje ja dat snagā alu Ilje osā fije än bijatu alu tov s pripimaskā p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osā okrinjaskā inimilje alu tatiļje kätri kupi š nagovorjaskā p ālja karje nu skultā p Dimizov s primjaskā mudrost alu ālja karje askultā." **18** Zaharija azās alu andeluj: "Kum s štiuv k s dogodjaštje aja? Š jo š mujarja amja ištem već bärtnj." **19** P aja andelu ja zās: "Jo sānt Gabrijel. Amvinjít däla prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta bunā vorbā. **20** Jakā, da akuma osā rämaj muš nusā poc s rubješt tot pānla zuvaja pānd s nu dogodja aja, daja če naj krizut än vorbilje alji mjalje, karje osā ispunjaskā d vrijamje alor." **21** Än vrijamajā narodu aštiptat p Zaharija š na razumit däče atāta sa zabuvit än Svetište. **22** Känd jel napokon aišāt, na putut nimik s lji zäkā š s lja udā. Känd lumja avizut aja, š znakurlje karje lja dat ku mānilje, ashvatit k jel avut vizije än Svetište. **23** Känd azavršat zuvilje alu Zaharija s lukrjazā kašā popa än Hram, sa tors akas. **24** Däpā duvavā trje zälje, mujarja aluj Elizabeta arāmas grja, š činč lunj na išāt dän kasā. Ja azās: **25** "Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja däpā minje la intja alu lumje daja če na putut s am kupi." **26** Känd Elizabeta irja grja šasā lunj, Dimizov atrimjes p andelu Gabrijel än sat Nazaret än regija Galleja, **27** la djevičkarje zaručitā däpā om karje s kjamā Josip. Jel irja d sāmānc alu caru David, a djevica s kima Marija. **28** Gabrijel avinjít š azās alu je: "Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!" **29** P aja Marija sa uznemirit š na razumit če andelu avrut s zäkā ku pozdravula. **30** Andelu azās:

"Na vja frikā, Marija. Tu ješt aja p karje Dimizov akuljes! **31** Jakā osā fi grja š osā fač fičor p karje osā I kjem Isusu. **32** Jel osā fije marje š osā s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osā idja autoritet s fije car kum Dimizov aobečit alu David, sāmānc aluj. **33** Osā vladjaskā p sāmānc alu Jakov zauvjejk š cara aluj nikad nusā prestanjaskā." (aiōn g165) **34** Marija āntrijabā p andelu: "Ali kum? Jo još nam fost ku omu." **35** Andelu Gabrijel ja zās: "Sufljetu alu Sväntuluj osā s slabuadje p tinje š sāla alu Maj marje Dimizov osāt än viljaskā. Š daja kupilu karje I fiča osā fije svānt š osā s kjamje Bijatu alu Dimizov. **36** Jakā, Elizabeta, rođakinja ata, aša bātārnā isto duče fičor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja je d šasā lunj. **37** K alu Dimizov nimika nuje nemoguće!" **38** Marija azās alu Gabrijel: "Jakā, argata sānt alu Domnuluj. S fije kum tu zāč!" Š Gabrijel aplifikat däla ja. **39** Duavā trje zälje däpā aja, Marija majdatā aplifikat än sat än djalurj alu Judeje. **40** Känd ja ažuns, auntrat än kasa alu Zaharija š apozdravit p Elizabeta. **41** Känd Elizabeta auzät pozdravu alu Marije, kupilu än burtā alu Elizabetā däturdatā mult sa miškat š Elizabeta sa napunit ku Sufljetu alu Sväntuluj. **42** Elizabeta d radost marje āntarje astrigat: "Maj mult ješt blagoslovitā d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu än burta ata!" **43** Ku čaja amzaslužat častula s m positjaskā mama alu Domnuluj alu mijov! **44** Jakā känd auzät pozdravu alu tov, kupilu än burtā däturdatā mult sa miškat d radost! **45** Blagoslovitā ješt daja čaj krizut k osā s ispunjaskā poruka karje ca trimjes Domnu!" **46** Atunča Marija azās: "Inima amja adrikā p Domnu, **47** sufljetu alu mijov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu mijov, **48** k p minje ma kuljes, p ponizna argata aluj! Audjec, pānd akuma tuatā generacija osā zäkā k Dimizov ma blagoslovit, **49** daja če Dimizov karje arje tuatā sāla afukut marje čudā d minje! Svänt je lumilje aluj. **50** Ikskazaštje milostu p toc ālja än tuatā vrijamja karje arje frikā d jel. **51** Ku māna capānā afukut marje čudā š aputirit p lumja karje ponosni š umišljeni. **52** Jel aizbacāt p vladari s nu vladjaskā više, a adrikat p lumje karje je ponizn. **53** A p lumja karje irja flāmānž lja nasitit ku binje, a p lumja karje bogatā lja trimjes däla jel ku mānilje gualje. **55** Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj baš kum adat obečalā alu sāmānc anuastrā, alu Abraham alu kupi aluj, k osā lji fije uvjek d milā." (aiōn g165) **56** Atunča Marija ku Elizabeta arāmas njeđe trije lunj š sa tors akas. **57** Alu Elizabeta avinjít vrijamja s fakā š ja afukut bijat. **58** Känd tuatā familija alu je š komšiji auzät d asta, kum Domnu afost aša d bun kätri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja. **59** Känd kupilu anapunit opt zälje, atribut s fije obrezat̄, aša k komšiji š familija avinjít s proslavjaskā aja. Avrut p kupilu s I kjamje Zaharija kum tatusov s kjamā, **60** ali Elizabeta azās: "Nu, njego mora s s kjamje Ivan!" **61** Komšiji š familija azās: "Nimilja däla familija ata nu s kjamā Ivan!" **62** Atunča, daja če Zaharija na putut s audā, lumja ku mānilje la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamā. **63** Zaharija akātat s ji dja ploče s skrije š askris: "S kjamā Ivan", š toc sa mirat. **64** Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizlijgat lјimba š jel däturdatā ančiput s rubjaskā š s slavjaskā p Dimizov. **65** Känd toc karje trija upruapje d jej avizut če Dimizov afukut alu Zaharije, lja fost frikā d Dimizov. Än tuatje saturlje än djalurje alu Judeje, lumja rubja d aja če sa dogodit. **66** Činje god auzät d

jej gāndja d aja š sa tribat: "Atunča če osā fije d bijatusta kānd ufi marje?", k Domnu sigurno osā faktā nješto marje pisti jel. **67** Sufļetu alu Svāntuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta porukā dāla Dimizov: **68** "Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor, k avinjīt s ažutā alu narodu aluj š s lji izbavjaskā! **69** Š atrimjes nauvā marje Spasitelj dān sāmānca alu argatu aluj David, **70** kum jel d mult aobečit pisti vorba alu prorokurle karje jel atrimjes: (**aīōn g165**) **71** s nji spasaskā dāla dušmani alji noštri š dāla mānā alu tuatā lumja karje nji mrzašte. **72** Jel asta afukut s pokazaskā milā alu sāmānca anuastrā aša ča ispunit savezu alu svānt karje afukut ku jej, **73** aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu anuastrā sāmānca. **74** Kašā kum aobečit, nja skos dāla dušmanj s putjem s ji služām frzdā frikā, **75** s trijim kum Dimizov azās š s fičem čije bun ān tuatje zuvilje anuastrje. **76** A tu, bijatu alu mjoj, osā t kjem proroku alu Maj marje Dimizov. Osā plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremješt drumu. **77** Osā ānvāc p narodu aluj s štije kum s s spasaskā kum s lji fije oprostīt grešala alor. **78** Daja če je Dimizov pljin d milā š arje osječaj d noj, jel trimjatte lumina dān čerj. Kašā suarilje karje sa drikā ān diminjaccā, **79** Dimizov osā adukā lumina alu ālja karje trijašte ān nuaptie š arje frikā d muartie. Jel osā nji pokazaskā drumu karje aduce ān mir." **80** Ivan akriskut š apostanit capān ān sufļet. Trija ān lok undje nuje nimika. Kānd akriskut, jel ančiput la intja alu toc s rubjaskā alu naroduluj alu Izrael.

2 Ān vrijamajā caru alu Rimuluj, August, azapovjedit s fakā popisu d tuatā lumje karje trijašte ān cara. **2** Āsta afost prvi popis d lumje karje sa dogodit ān vrijamje pānd Kvirinije afost upravitelju p regija Sirija. **3** Toc aplikat ān trgu undje trija sāmānca aluj s s skrije ān popis. **4** Aša š Josip, karje afost sāmānca alu caru David, aplikat dān sat Nazaret ān regije Galileje ān sat Betlehem ān regije Judeje, undje d mult sa fukut David. **5** Jel aplikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije ān popis. Marija već afost grja, **6** š pānd afost ān Betlehem, ja vijnit vrijamja s fakā. **7** Ja afukut bijat, prvi kupil, la ānvilijat š la pus ān aljbie daja če ān sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej. **8** Ān nuaptija p pājenj upruapje d Betlehem, njeki pastiruri pāza vojilje alor. **9** Dāturdatā sa ukazāt andēlu alu Domnuluj š lja osvitlit slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat! **10** Andēlu lja zās: "Na vjec frikā! Jakā aduk vuavā Bunā vorbā karje p tuatā lumja s usričaskā! **11** Astāz sa fukut vuavā Spasitelju ān Betlehem, ān trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu! **12** Aša osā štijec k je istina aja če zāk: Osā gāsāc kupilu karje je ānvilijat ān plahātā kum zače ān aljbie." **13** Dāturdatā alu andēlu avinjīt marje vuastje d andēlurle dān čerj karje aslavit p Dimizov: **14** "Slava alu Dimizov karje vladjašte p čerj, a p pāmārt mir alu lumje karje ja ugodit." **15** Š andēlurle aplikat dāla jej š sa tors p čerj. Pastiri arubit unu ku alc: "Ajdac ān Betlehem s vidjem ča fost če nuavā azās Domnu!" **16** Apripit ān Betlehem š ānklo angāsāt p Marija š p Josip ku kupilu če sa fukut karje azukut ān aljbie. **17** Kānd la gāsāt, alu toc arubit aja če andēlu azās d kupil. **18** Š tuatā lumja karje apus urjajke la pastirur sa mirat d aja če lja zās. **19** A Marija nimirka na mujtat d asta ča uzāt š gāndja d aja ān inima alu je. **20** Pastiri sa tors la vojilje p karje

pāza š slavia š zahvalja alu Dimizov. Tot ča uzāt š avizut afost kum lja zās andēlu. **21** D opt zālje maj ānklo kānd avinjīt vrijamja s obrezaskā p kupilu, ja pus lumilje Isusu karje andēlu adat majdatā njego če Marija arāmas grja. **22** Kānd avinjīt vrijamja Marija s s očistjaskā kum skrije ān zakonu alu Mojsije, Josip š Marija alat p Isusu š aplikat ān Hram ān Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj, **23** kum skrije ān zakonu alu Domnuluj: "Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadnjašte alu Domnuluj." **24** Š aprinisat šrtvā kum mama aputja jar s fije čistā, kum zakonu alu Mojsije ānvacā: "duavā grlic ili doj goluburj tānhrāj." **25** Trija atunča unu om ān Jeruzalem, s kjamā Šimun, karje irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Sufļetu alu Svāntuluj irja p jel š ašiptat p Dimizov s izbavjaskā p Izraelcurlje kum aobečit. **26** Sufļetu alu Svāntuluj ja zās k nusā muarje pānā god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavjaskā p narodu aluj. **27** P zuvā kānd Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakā obredu kum je skris ān zakonu alu Mojsije, Sufļetu alu Svāntuluj adus p Šimun s pljače ān Hram. **28** Šimun alat p Isusu ān mānī š aslavit p Dimizov ku vorbiljašta: **29** "Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor ān mir. **30** Akuma vojki alji mjej avizut spasjala, **31** p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu. **32** Jel je lumina s otkrijaskā istina ata alu tot narodu, āla karje aduce slava alu Izrael, narodu alu tov." **33** Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu. **34** Šimun lja blagoslovit š azās alu Marije, mama alu Isusuluj: "Jakā, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurj osā kadā š mulc osā adrikā. Dimizov la trimjies kašā znaku s pokazaskā drumu d spasjalā, karje mulc inš osā l odbacaskā, **35** š aša osā osā aratā rovu ān inima alor. A kānd l odbacašte, maču osā probijaškā inima ata." **36** Afost ān Hram š proročičā Ana, fata alu Fanuel dān sāmānca alu Ašer. Ja irja mult bātnā. Afost šaptje aj ān brak **37** š atunča atrijit kašā udovica pānla optzāč š patru aj. Na išāt dān Hram, njego ān post š ān molitvā aslužāt alu Dimizovuluj zuva š nuaptja. **38** Baš kānd Šimunu azavršāt, avinjīt Ana š ančiput s slavjaskā p Dimizov š s rubjaskā d Isusu alu toc karje ašiptat p Dimizov s izbavjaskā p Jeruzalem dāla dušmanji alor. **39** Kānd Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj azapovjedit, sa tors akas ān Nazaret ān regije Galileje. **40** Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capān š maj mult mudar š Dimizov nastavja s l blagoslovjaskā. **41** Roditelju alu Isusuluj tot anu pljika ān Jeruzalem kānd irja praznini Pasha. **42** Kānd Isusu avut duvāsprjācē d aj, jej aplikat kašā uviek s slavjaskā praznini. **43** Dāpā praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a falkovu Isusu arāmas ān Jeruzalem, ali roditelji aluj na štijut aja. **44** Agāndit k Isusu je ān grupa alor. Jej aumblat una zuvā a atunča ančiput s l katje āntrā familijē š āntrā ortač alor, **45** ali nu la gāsāt š aša sa tors ān Jeruzalem š ānklo s l katje. **46** Dāpā trje zālje la gāsāt ān Hram āntrā učiteljurj kum punje urjajke š ī āntrjabāt. **47** Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kāt štije š kum binje odgovorjašte p pitanje. **48** Kānd jej angāsāt p Isusu na štijut če s gāndjaskā. Azās mumusa: "Bijatu alu mjoj, dāče afukut tu asta nuavā? Jakā, tatutov š jo mult nja sikrit š noj pistot t kātam!" **49** Isusu azās alor: "Dāče mas kātat? Dali voi nu štijic k jo mora s fiuv ān kasa alu Tatimjov?" **50** Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zākā. **51** Isusu sa tors akas ku mumusa

š ku tatusov ān sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit. **52** Isusu krištja š postanja još maj mult mudar š Dimizov I blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja I poštuja maj mult š maj mult.

3 Afost činčspjrače d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjačkā. Poncije Pilat afost upravitelju ān regije Judeje. Herod avladit ān regije Galileje, a fratusov Filip avladit ān regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit ān regije Abilene. **2** Š Ana š Kaifa afost marj popurj ān Jeruzalem. Ān vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, ān pustinje. **3** Jel aplikat ān tuatie lokurj pānglā apă Jordan s rubjaskā alu lumjej k trjebe s s bātjazā s pokazaskā kum sa okrinit dāla grešalā š Dimizov lja oprostit grešala. **4** Kum askris proroku Izajia, Ivan afost "glasu karje strīgā ān pustinje: 'Pripremic drumu d Domnu š očistic d jel stazilje!' **5** Ispunic tuatā dolina š poravnic tot djalu š brjeđu! Ispropic drumu karje strāmb š poravnic aja čije nuje ravno! **6** Tuatā lumja osā vjadje spasjala alu Dimizovuluj!" **7** Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bātjazā: "Voj, šarpilor! Činje va zās k aša d ljaznje putjec s fuđic s dāla kaznā karje Dimizov trīmјatje? **8** Fičec binje karje aratā k vas okrinit dāla grešala avuastrā. Š vu ānšālāc akā gāndic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sāmānca alu Abraham. Ali jo vu zāk, Dimizov puatje d bulovanjišta s stvurjaskā kupi alu Abraham! **9** Dimizov uskoro osā luvjaskā ku sukurja ān tot ljemnu karje nu dā bun plod. Tot ljemnu karje nu dā bun plod osā fije tijat š arunkat ān fok." **10** Antribat mulc lumje p Ivan: "Atunča če trjebe s fićem?" **11** Ivan lja zās: "Činje arje duavā kāmāšj, trjebe s dja alu ālja karje narje ničuna. A činje arje mānkarje, trjebe s podiljaskā ku ālja karje narje." **12** Avinijit s s bātjazā čak š carinikurlje š la tribat: "Učiteljulje, če trjebe s fićem?" **13** Ivan lja zās: "Nu lāc maj marje porezu njego če je lumja datorj." **14** Š la tribat vuastja: "A če trjebe noj s fićem?" Ivan lja zās: "Nu lāc banji dāla nimilja ku sāla š p nimilja nu punjec minčunj s dobidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuastrā." **15** Kum lumja očekuja k Kristu āndatā vinje, toc ān inimās š āntriba dal je Ivan Kristu. **16** Daja Ivan alu toc azās: "Jo p voj bātjez ku apa, ali vinje njeko maj marje d minje, atāta d marje k jo nu sānt dostojan čak s ji fiuv argat. Jel p voj osā bātjazā ku Sufljetu alu Svāntuluj š ku foku. **17** Jel osā fije kašā omu karje odvojašte gruvu dāla jarbā. Gruvu osā sprimjaskā ān ostavā, a jarba osā apringā ku foku karje nikad nu prestanjašte s argā." **18** Ivan rubja alu lumjej Bunā vorbā d Dimizov ku multje altje opomenje. **19** Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladarū dān regije Galileje, daja če sa ānsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratisov, š d multje altje rovј ča fukut Herod. **20** Ali kānd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan ān kisuarje. **21** Majdatā njego če p Ivan la pus ān kisuarje, kānd Ivan bātizat p toc karje avinijit la jel, jel bātizat š p Isusu. Atunča kānd Isusu sa rugat, čerju sa diškis, **22** š Sufljetu alu Svāntuluj sa slabuzāt p jel ān oblik kašā golubu. Dān čerj sa uzāt glasu: "Tu ješt Bijatu alu mijov p karje jo vrjavu! Tu ješt radostu alu mijov!" **23** Kānd Isusu ančiput s rubjaskā d Dimizov la intja alu toc, avut njeđe trjezāč d aj. P Isusu I kuništa k je bijatu alu Josip. Josip afost bijatu alu Eli, **24** Eli afost bijatu

alu Matat, Matat afost bijatu alu Levi, Levi afost bijatu alu Malki, Malki afost bijatu alu Janaj, Janaj afost bijatu alu Josip, **25** Josip afost bijatu alu Matatija, Matatija afost bijatu alu Amos, Amos afost bijatu alu Naum, Naum afost bijatu alu Hesli, Hesli afost bijatu alu Nagaj, **26** Nagaj afost bijatu alu Mahat, Mahat afost bijatu alu Matatija, Matatija afost bijatu alu Šimij, Šimij afost bijatu alu Joseh, Joseh afost bijatu alu Joda, **27** Joda afost bijatu alu Johanan, Johanan afost bijatu alu Resa, Resa afost bijatu alu Zerubabel, Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel, Šealtiel afost bijatu alu Neri, **28** Neri afost bijatu alu Malki, Malki afost bijatu alu Adi, Adi afost bijatu alu Kosam, Kosam afost bijatu alu Elmadam, Elmadam afost bijatu alu Er, **29** Er afost bijatu alu Jošua, Jošua afost bijatu alu Eliezer, Eliezer afost bijatu alu Jorim, Jorim afost bijatu alu Matat, Matat afost bijatu alu Levi, **30** Levi afost bijatu alu Šimun, Šimun afost bijatu alu Juda, Juda afost bijatu alu Josip, Josip afost bijatu alu Jonam, Jonam afost bijatu alu Elijakim, **31** Elijakim afost bijatu alu Meleja, Meleja afost bijatu alu Mena, Mena afost bijatu alu Matata, Matata afost bijatu alu Natan, Natan afost bijatu alu David, **32** David afost bijatu alu Jišaj, Jišaj afost bijatu alu Obed, Obed afost bijatu alu Boaz, Boaz afost bijatu alu Sala, Sala afost bijatu alu Nahšon, **33** Nahšon afost bijatu alu Aminadab, Aminadab afost bijatu alu Admin, Admin afost bijatu alu Arni, Arni afost bijatu alu Hesron, Hesron afost bijatu alu Peres, Peres afost bijatu alu Juda, **34** Juda afost bijatu alu Jakov, Jakov afost bijatu alu Izak, Izak afost bijatu alu Abraham, Abraham afost bijatu alu Terah, Terah afost bijatu alu Nahor, **35** Nahor afost bijatu alu Serug, Serug afost bijatu alu Reu, Reu afost bijatu alu Peleg, Peleg afost bijatu alu Eber, Eber afost bijatu alu Sala, **36** Sala afost bijatu alu Kenan, Kenan afost bijatu alu Arpakšad, Arpakšad afost bijatu alu Šem, Šem afost bijatu alu Noa, Noa afost bijatu alu Lamek, **37** Lamek afost bijatu alu Metušalah, Metušalah afost bijatu alu Henok, Henok afost bijatu alu Jared, Jared afost bijatu alu Mahalalel, Mahalalel afost bijatu alu Kenan, **38** Kenan afost bijatu alu Enoš, Enoš afost bijatu alu Šet, Šet afost bijatu alu Adam, Adam afost bijatu alu Dimizov.

4 Isusu, pljin ku Sufljetu alu Svāntuluj, aplifikat dāla apa Jordan š Sufljetu la dus ān lok undje nuje nimika **2** š d patruzāč d zālje š la iskušat nikuratu. D zāljljalja na mānkat nimik, š kānd atrikut patruzāč d zālje, afost flāmānd. **3** A nikuratu ja zās: "Akā ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjaskā mālaj." **4** Isusu ja odgovorit: "Skris je ān Svāntā pismā: 'Nu trijašte omu samo d mālaj.'" **5** Š nikuratu la dus p Isusu p marje djal š ja pokazāt dāturdatā tuatā cara alu pāmāntuluj **6** š nikuratu zāče: "Cije osā zdauv asta tuatā vlast š slava aluj. Mije je dat š jo dav alu činje vrjavu. **7** Akā t poklonješt la minje, tot je alu tov." **8** Isusu ja odgovorit: "Skris je ān Svāntā pismā: 'Klanjašte la Domnu, Dimizov alu tov, š aluj jedino služaštelj!' **9** Nikuratu la dus ān trg Jeruzalem š la pus p špic p Hiram š zāče aluj: "Akā ješt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da iča ān zos! **10** Daja če skris je ān Svāntā pismā: 'Jel osā zapovidjaskā alu andeli aluj d tinje s t pāzaskā', **11** š: 'p mānj s t adukā undje ku pičoru s nu t tu luvješt d buluvan.'" **12** Isusu ja zās: "Skris je ān Svāntā pismā: 'Nu iskuša p Domnu, Dimizov alu tov!'" **13**

Känd iscrpit tuatā kušnja, nikuratu sa udaljiti däla jel pänla nuavā prilikā s l iskušaskā. **14** Isusu, pljin d snagā alu Sufjetuluj, sa tors ān regija Galileja š vorba d jel sa proširit ān tuatje lokurj ān Galileja. **15** Isusu ānvāca ān lokurj undje židovi s strāndā š s ruga (karje s kjamā sinagoga) š toc l hvalja. **16** Š atunča Isusu avinjiti ān Nazaret, ān sat undje akriskut. Š kašā uvjek sāmbātā untrā ān sinagogā š sa drikš s čitjaskā d Svānta pismā pānglā toc. **17** Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izaja. Jel adiškis knjiga š angāsāt lok undje stā skris: **18** Sufjetu alu Domnuluj je p minje. Madat snagā š autoritet s rubjesk Bunā vorbā alu sāračilor. Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic s puatje s pljače slobodni, s tork vidu alu vorbilor, s oslobođesk p lumja däla ālja karje lji mučaštje, **19** š s rubjesk k āsta an ān karje Domnu aratā aluj binilje. **20** Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomoćnikuluj š sadje s rubjaskā. Tuatā lumja ān sinagogā sujāta ān jel š jedva štipta s zākā nješto. **21** Š ančiput ku aštja vorbje s lji zāk: "Astāz sa ispunit aštja vorbje d Svānta pismā karje akuma amčitit." **22** Š känd Isusu azavršat ku vorba, toc karje irja ān sinagogā rubja d jel š s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: "Dali nuje āsta bijatu alu Josip?" **23** A Isusu lji zāče: "Sigurno osā mi zācēc asta poslovicā: 'Doktorulje, likujaštje sāngur p tinje!' š: 'Fāj š aiča ān trg undje akriskut aja čam auzat č se daogodit ān trg Kafarnaum.' " **24** Š nastaviti: "Asta poslovicā je istinita: 'Nimilja nu prihvatījastje p proroku ān lok undje jel akriskut.' " **25** Kum š štjec afost multje udovic ān Izrael känd proroku Iliju afost viuv. Atunča p trije aji š šasā lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot pāmāntu. **26** Ali Dimizov na trimjes p Iliju alu ničunu udovicāj ān Izrael. Njego jel la trimjes s ažutje alu udovicāj karje na fost Židovkā ān trg Sarfata majuprapje d trg Sidon. **27** Š isto aša känd afost proroku Elizej viuv, ān Izrael afost multje lumje karje avja gubā, zarazna bualā p pjajle. Ali ničunu däla jej nu sa likujit ošim Naaman d Sirija." **28** Känd auzāt, toc ān sinagogā sa nikāžāt. **29** Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d liticā p karje sagradit alor trgu s l runče ān zos. **30** Ali jel atrikut āntrār jej š aplifikat p drumu aluj. **31** Isusu sa slubāzāt zos ān Kafarnaum, karje je još unu trg ān regija Galileja, undje ānvāca sāmbātā ān sinagogā. **32** Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku vāncalā aluj daja če rubja kašā āla karje arje vlast. **33** Afost ān sinagoga omu ku sufjetu alu rov. Jel astrigat ān tot glasu: **34** "Hej, če aji tu ku noj, Isusulje dān Nazaret? Ajvinjiti s uništejšt p noj p sufjeti alji rov? Štiuv jo činje ješt tu: tu ješt Svāntu karje Dimizov atrimjes!" **35** Isusu ja zapovjedit: "Tač š ješt dān jel!" P aja sufjetu alu rov p omu la dubārāt pānglā toc š aišat d jel š nu ja naudit nimika. **36** Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskā unji ku alc: "D karje aštja vorbje! Ku autoritetu s ku snaga zapovjedaštje alu sufjeti alji rov, š jej jašā!" **37** Š toc ān regijaja auzāt če Isusu afukut. **38** Isusu aišat d sinagogā š aplifikat ān kasā alu Šimun. A suakra alu Šimunuluj amučito marje fok š jej la rugat s ja žutje. **39** Isusu astat pānglā ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje š foku alásato. Š odma sa skulat š lja dus s mālānčje. **40** Känd akāzut nuaptja, toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot āla apus mānilje s lji likujaštje d tuatje bualje. **41** Isusu putirja sufjeti alji rov dān multje lumje, š sufjeti alji rov striga känd iša: "Tu ješt Biiatu alu Dimizovulju!" Atunča jel alor zapovjedit s nu rubiaskā

daja će jej aštituj k jej Kristu p āla karje Dimizov atrimjes. 42 Kānd asvanit zuva, Isusu aišāt d trgula ř aplifikat ān pustinje. Š multā lumje I katā. Kānd la gāsāt, jej I ruagā s rāmaje ku jej. 43 A jel lji zāče: "Trjebje s māduk ř ān alturj trgurj s rubjesk Bunā vorbā d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes." 44 Š Isusu rubja Bunā vorbā ān sinagogje ān pāmānt alu Židovilor.

5 Una zuvă, känd Isusu astat pängl̄ apä Galileja, multă lumje s strănda pängl̄ jel s audje vorba alu Dimizov. **2** Majdatd̄ d asta, njeći ribarji već aišat dän čamacurj š ančiput s čistjaskā mrežilje. A Isusu avizut alor doj čamacurj p obală **3** s auntrat än unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat s puatje ucără s l pindje däla obală. Atunča šadje, š ānväca p narodu d čamac. **4** Känd aprestanit s rubjaskā, zäče alu Šimun: "Pindje čamacu maj däpartje undje maj adänkä apa, š arunkäc mrežilje d pukat." **5** Šimunu zäče alu Isusuluj: "Gospodarulje, tuatä nuapta njam potrudit š nimika nam pukat. Ali kum tu aša zäč, osär arunk mreža." **6** Känd Šimun š ortači aluj afukut aja, jej apukat mult pjašte, atäta d mrežilje ančiput s s rupä. **7** Ribarji afukut ku mäna alu ortači alor än altu čamac s vije s ažută. Jej avinjut š atäta napunit p amiždoj čamacurj d pjašte k jej ančiput s potunjaskā. **8** Känd Šimun Petar aja avizut, akäzut la intja alu Isusuluj š zäče: "Fuđ däla minje, Domnulje, daja će nu sânt om bun!" **9** Š jel š toc karje afost ku jel än čamac sa mirat kät mult pjašte apukat. **10** Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fićorji alu Zebedej, ortači alu Šimun. Isusu atunča zäče alu Šimun: "Navja frikă. Dakuma osä puć p lumja." **11** Känd jej askos čamacurj p obală, jej aläsat tot š aplikat däpk̄ Isusu. **12** Una zuvă Isusu avinjut än unu trg undje afost unu om pljin d bualje p pjalje. Känd jel avizut p Isusu, akäzut la intja alu Isusuluj ku fälči kätri pämänt š sa rugat d jel: "Domnulje, akä vrjaj, poc s m likuješt." **13** Isusu tindje mäna, la dotaknit š zäče: "Vrjauv. Fi likujit!" Š guba odma sa povlačit. **14** Isusu ja naredit: "Nu zäča alu nimilja, nu još, njego fuđ odma š pokazaštite alu popäj kum aputja s t pregledjaskā. Pririsašte žrtvă d čistjala ata, kum Mojsije azapovidit kum aputja toc s vjadă k ješt likujit." **15** Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s l audje š s likujaskā d buala alor. **16** A maj mult vorj jel s povlačă än pustinje š s ruagă. **17** Känd una zuvă Isusu ānvaca p narodu, ānklo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjut dän tot satu än regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A sâla alu Domnuluj irja ku Isusu s likujaskā p lumja. **18** Avinjut njeka lumje karje aduce p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adukä š s položaskā paglu Isusu. **19** Päntruv narod jej na putut s l adukä än kasă undje Isusu ānväca. La dus p stipinic p krov š afukut rupä š p nosilă, la slabuzât än mižlok d sobă pravo la intja alu Isusuluj. **20** D aja Isusu ashvatit k krajde än jel, azäs: "Ortakulje, sa oprostit grešala ata." **21** P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agändit: "Činje ästa karje gändjaštje k rubjaštje kašă Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskā grešala?" **22** Ali Isusu aštijut će gändjaštje š lji zäče: "Däče aša gändic? **23** Dali nuje majušurje s zäkă: 'Sa oprostit grešala ata', njego s zäkă: 'Skual š umblă?' **24** Ali, s stijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pämänt s oprostjesk grešala." Atunča zäče alu omuluj karje nu

puatje s umblje: "Cije zāk: 'Skual, ja nosilā š fuđ akasāl'" 25 Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut š aplijkat akas, slavja p Dimizov p drum. 26 Š toc afost skroz zadivic Š ančiput s slavjaskā p Dimizov. Afost pljin d frikā š rubja: "Astāz noj amvizut nješto če nuje d krizut!" 27 Isusu dāpā aja aišat Š avizut p cariniku Levi kum Šadje la carinā, š ja zās: "Vinā dāpā minje." 28 Š Levi sa skulat, alāsat tot, š aplijkat dāpā jel. 29 Atunča Levi apiredit d Isusu marje veselije ān kasa aluj. A ku jej amānkat mulc lumje š āntrā jej irja mulc carinikur. 30 Atunča njeki farizeji, řnjeki učiteljur d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenikurlje alu Isusulju ku vorbilje: "Dāče mānkāc ř bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešašte?" 31 A Isusu lja zās: "Alu lumjej zdravānu trjebe doktorjamja, već alu lumjej karje bulhavā trjebe doktorjamja. 32 Nam vinjut s kjem p lumja karje gāndjašte k je pravedna, njego amvinjut s kjem p lumja karje grešašte s s okrinjaskā la Dimizov." 33 Njeka lumje ja zās: "Učenikurlje alu Ivan maj mult vorj postjašte š s ruagā, aša š učenikurlje alu farizeji, ali alji tjej stalno mālānka š bja." 34 Lja antribat Isusu: "Dali kutizāc svatovi alu mladoženjej s natiric s postjaskā pānd mladoženja ku jej? 35 Ali osā vinje vrijamja kānd osā lji ja p mladoženja š atunča s postjaskā." 36 Atunča Isusu nastavit aša če lja spus asta vorbā: "Numilja nu rupje pjatika dāla cuala nuavā s puatā s krpjaskā p cuala bātrnā. Akā aja fače, osā rupā cuala nuavā, a pjatika dāla nuavā cuala nu pŕistajašte alu cuala bātrnā. 37 Š numilja nu tuarnā vinu alu nov ān bātrnā tāšnj d pjalje. Akā aja fače, vinu alu nov osā rupā tāšnjile š osā varsā, a tāšnjile osā propanjaskā. 38 Njego, vinu alu nov trjebe s s tuarnje ān nuavje tāšnj. 39 Š numilja činje bja bātārn vin nu vrja vinu dāla nov daja če zāče: "Bātārn je maj bun."

6 Una sāmbātā Isusu triča pisti pijnā d gruv. Učenikurlje aluj rupja gruv, š la trljut ku mānilje š la mānkat. 2 A njeki farizeji azas: "Dāče prekršāc zakonu alu Mojsije ku aja če rupjec gruvu ān sāmbātā?" 3 Isusu lja odgovorit: "Dali voj nas čitit ān Svāntā pismā ča fukut David, argatu alu Dimizov, kānd afļamāzāt jel š ālja karje afost ku jel?" 4 Dali na auntrat ān šator undje Dimizov s poštuašte, jel amānkat dā mālajau karje posvitit š adat alu ālja karje afost ku jel? Dali nu zāče zakonu alu nostru k mālajusta nu kutjazāt s mālānčje nimilja činje nuje popā?" 5 Atunča Isusu lja zās asta: "Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sāmbātā!" 6 Alta sāmbātā Isusu auntrat ān sinagogā s ānvacā. Afost ānklo om karje na putut s koristjaskā māna dirjaptā. 7 Učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužaskā p Isusu k aprekšāt unu zakon alor. Daja pomatrija p Isusu s vjadā dal vrja ān sāmbātā s likujaskā. 8 A Isusu aštijut gāndjala alor pa zāče alu om karje arje mānā karje nu puatje s koristjaskā: "Skual š stāj aiča la intja alu toc!" Jel sa skulat š astatā ānklo. 9 Atunča Isusu zāče: "S vu āntrjeb: Dopustjašte zakonu alu Mojsije s s fakā ān sāmbātā binje, ili rov? S spasaskā životu, ili s l uništjaskā?" 10 Sa ujut p toc ān sinagogā š atunča zāče alu omuluj: "Atiđje māna!" Jel afukut aša š māna sa likujit. 11 Atunča farizeji ř učitelji d zakon alu Mojsije sa nikāžat, ř ančiput s dogovorjaskā če s fakā pāntruv Isusu. 12 Ān zuviljalja Isusu aplijkat p djal s ruadeje š provodit nuapitia ku ruguala la Dimizov. 13 Kānd avinjut alta

zuva, akimat la jel p učenikurlje š āntrā jej akuljes duavāsprjače d lumje, karje lja odredit d apostoluri. 14 Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar, Andrija, fratilje alu Petar, Jakov, Ivan, Filip, Bartolomej, 15 Matej, Toma, Jakov, kupilu alu Alfej, Šimun karje avut nadimaku Domoljub, 16 Juda, kupilu alu Jakov, Š Juda Iškariot, karje maj ānklo izdajit p Isusu. 17 Isusu sa dat ān zos dāpā djal ku apostoli š astat p ravnici. Ānklo aštipat mulc alturj učenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pāmāntu alu Židovilor, ř d regija pānglā apā undje irja trgurj Tir š Sidon p sjever. 18 Avinjut toc s puje urjake la Isusu š s lji likujskā tuatā buala. S likuja š ālja karje lja mučit suflijeti alji rovj. 19 Tuatā lumje la akātat s l dotaknjkastā daja činje i dotaknja snaga ajiša dān jel š lji likuja. 20 Atunča Isusu sa ujut p učenikurj š zāče: "Nurukoši ištjec voj karje ištjec sārač k voj ištjec uključic ān cara alu Dimizov! 21 Nurukoši ištjec voj karje ištjec flāmānž k voj osā fic narinic! Nurukoši ištjec voj karje akuma plāndec k voj osā vu radujic! 22 Nurukoši ištjec voj kānd lumja vu mrzašte š kānd p voj isključašte š vu vridjašte š vu zāče k ištjec rovj daja če ištjec učenikurlje alji mjej, alu Bijatu alu Omuluj! 23 Raduicāvā voj ān zuvaja š sārīc d radost k istina je nagrada avuastrā marje je p čerj, k jej karje vu maltetirjašte sāmānca je alu ālja karje d mult maltetirja p prorokurje!" 24 "Ali grjev vuavā, lumja karje bugatā, k več asprimit utjšala avuastrā! 25 Grjev vuavā karje ištjec narinic, k osā fic flāmānž! Grjev vuavā karje akuma vu radujic, k osā tugujic š s plāndec! 26 Grjev vuavā kānd p voj tuatā lumja uhvaljašte, k jej karje uhvalja p voj sāmānca je alu ālja karje uhvalja d mult d prorokurje alji mičinoš." 27 "A jo vu zāk, vuavā karje punjec urjake: Vrjec p dušmanji alji voštri. Binje fićec alu lumjej karje vu mrzašte. 28 Kātāc dāla Dimizov s fakā binje alu ālja karje vu blastāmā. Rugāčāvā d ālja karje p voj maltetirjašte. 29 Alu āla karje t luvjašte p una falkā tindje š altā, š alu āla karje c ja ančuku dopustjašte s c ja š kāmaša. 30 Ali dāj alu tot āla karje dāla tinje katā, a dāla āla karje dāla tinje furā nu kāta s āntuarkā. 31 Fićec alu lumjej isto če vrjec jej vuavā s fakā. 32 Akā vrjec samo p ālja karje p voj vrja, nu zasluzāc nagradā. Š lumja karje rovj vrja p ālja karje vrja p jej. 33 Isto aša akā fićec binje samo alu ālja karje fače vuavā binje, nu zasluzāc nagradā. Š lumja karje rovj fače isto aja. 34 Akā pozajmic samo alu ālja karje puatje s vu āntuarkā āndrāt, nu zasluzāc nagradā. Š lumja karje rovj pozajmjašte alu lumjej karje rovj s s āntuarkā āndrāt. 35 Njego, vrjec isto p dušmani alji voštri. Fićec binje alor š pozajmic alu ālja karje nu puatje s vu āntuarkā āndrāt. Akā aja fićec, osā primic marje nagradā Š osā fic kašā Maj marje Dimizov karje bun kātri lumje karje nu zahvaljašte š karje je rovj. 36 Fic bunj kātri tuatā lumje kum Tata alu vostru ān čerj jašte bun kātri tuatā lumje." 37 "Nu sudic š nusā fic sudic. Nu optužāc š nusā fic optužāc. Oprostic ř osā vu fije oprostit. 38 Dāc ř Dimizov osā vu dja. Jel osā vu tuarnā marje koljincā ān pualā, ka omu bun karje punjašte gāvanu aluj d gruv aša če nabijašte š potresašte gruvu pānd god nu s napunjašte, š nastavašte s dodajaskā još maj mult pānd gruvu nu s prelijashašte. K kum miric alu ačilcor, aša Dimizov osā mirjaskā š vuavā." 39 Isusu azās alor š još una vorbā: "Dali puatje vorbu s adukā p vorbu? Nu puatje, k amiždoj osā kadā ān rupā. 40 Učeniku nuje maj marje d učitelju aluj. Ali tot učeniku p karje učitelju la ānvācat tot če

štije, osā fije kašā učitelju aluj. 41 Däče tujic la aškja ān vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu ān vojk alu tov? 42 Däče zäč alu altuluj: 'Omulje, s c skot aškja dän vojku alu tov', a sängur ān vojk nu vjez ljemnu? Ku duavä lice! Skuatje majdatā ljemnu dän vojku alu tov pa atunča osā vjez kum s skoc aškja dän vojku alu altuluj." 43 "Ljemnu alu bun nu puatje s rujdaskā plodu karje nuje bun, nič ljemnu karje nuje bun nu puatje s rujdaskā plodu alu bun. 44 Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dän märchinj nu sa dunä smokva nit strugurlje. 45 Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bunä, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavä. Aja če omu rubjaštje aratä d karje jel inima arje." 46 "Če mikimäč, 'Domnu, Domnu!', a nu fićec aja če zäk? 47 Äla karje vinje la minje š auzät vorbilje alji mijalje š fače aja če zäk 48 je kašā omu karje fače kasa š surpa adänkä rupä š postaviti temelju p buluvan. A känd avinjia poplava, š känd apa navalit p kasä, nu puatje s miškä daja če binje fäkutä. 49 Ali äla karje auzät vorbilje alji mijalje š nu fače aja če zäk je kašā omu karje fače kasa p pämänt frzdä temelj. Känd apa navalit p kasä majdatā sa duburät š irja skroz uništítä."

7 Däpä aja če tot azäs alu naroduluj, Isusu apljikat än trg Kafarnaum. 2 Änkle afost njeki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milä. Äla argat afost bulhav p muartje. 3 Känd kapetanu auzät d Isusu, atrimjes la jel vode alu lumjaja karje irja Židovurj ān trgula s l ruadje s vije š s likujaskä p argatu aluj. 4 Känd jej avinjia la Isusu, mult la rugat: "Zaslužat s ji fač aja 5 daja če vrja p narodu alu nostru, frzdä jel noj nam putja s sagradim sinagoga anuasträ." 6 Isusu apljikat ku jej. Š känd avinjia la upruapje la kasä, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej azäs: "Kapetanu azäs asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu sánt vrjedan s uncär ān kasa amja. 7 Nu sánt vrjedan s viuv pánla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskä argatu alu mjoy. 8 Asta štiuv k š jo mora s askult p kapetanu alu mjoy. Am š jo vuastje dusu minje. Š zäk alu unu: 'Fuđ!' š jel pljakä. Š alu altuluj zäk: 'Vínä aiča!' š jel vinje. Š alu argatu alu mjoy zäk: 'Fäj aja!' š jel fače." 9 Känd auzät aja, sa mirat Isusu š sa okrinit la mulc lumje karje apljikat däpä jel š zäče: "Istina je, ān Izrael na gásat p unu Židov karje krijadje kašā ästa karje nuje Židov karje aša krijadje." 10 Känd sa tors akas älja p karje kapetanu atrimjes, angäsat p argatu likujit. 11 Däpä aja Isusu apljikat än trg karje s kima Nain. La sljedit učenikurje aluj š mulc lumje. 12 Känd avinjia la upruapje la uša alu trgluluj, baš atunča njeka lumje aduče p mort fälkov dän trg pánla gruapä s l ängruapä. Fälkovu karje amurit afost jedinac la mamä, karje afost udovicä, š mulc lumje dän trg irja ku ja. 13 Känd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zäc alu je: "Nu plándä!" 14 Avinjia š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat. Isusu azäs: "Fälkovulje, c zäk, skual!" 15 Š fälkovu sa driskat š arubit, a Isusu azäs alu mumusäj: "Jakäc kupili alu tov". 16 Toc sa mirat la sála alu Dimizovuluj. L slavia š zäča: "Marje proroku trijaštje änträ noj! Dimizov avinjia s auzät alu narodu aluj!" 17 Š toc änträ Židovj š än altje lokurj auzät aja če Isusu afukut. 18 Učenikurje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu afukut. Ivan akimat p doj učenikurj aluj 19 š lja atrimjes la Domnu Isusu s l äntrjabje: "Ješt tu äla karje Dimizov aobečit k osä vije ili dal trjebe s štiptäm

p altu s vije?" 20 Känd jej avinjia la Isusu, azäs lumjaja: "Ivan karje bätjazä atrimjes p noj la tinje s t äntribäm: 'Ješt tu äla karje Dimizov aobečit k osä vije ili dal trjebe s štiptäm p altu s vije?" 21 Pänd jej afost änkle, Isusu alikujit p mulc d bualä, d patjalä š d sufjeti alji rovij. Š alikujit p multä lumje karje vorbj s puatje s vjadä. 22 Atunča aodgovorit alor: "Fuđic š javic alu Ivan ča vizut š auzät: vorbi vjadje, lumja karje nu puatje s umblä akuma umblä, lumja karje avut bualä p pjajje, akuma je likujic, surdi audje, morcä s skualä, š alu sáračilor s rubjaštje Bunä vorbä d Dimizov. 23 Blagoslovit äla karje nu kadje ān vjerä dän minje." 24 Känd apljikat učenikurje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskä alu multä lumje d Ivan. Jel azäs: "Aspljikat än lok undje nuje nimika. D karje om aspljikat änkle s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p nječi karje kašä trstika karje vantu uljigäna? Nu! Nas pljikat aja s vidjec. 25 Ili aspljikat s vidjec p omu karje mändru änbräkat? Nu! K lumja karje aduče mändre cualje š trijaštje än bugajcie s nalazaštje än palače alu caruluj. 26 Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok. 27 Ivan je äla d karje je skris än Svänta pismä: 'Jaka, trimjet p omu karje duče vorba amja s pljače la intja ata s pripremanskä drum d tinje.' 28 Punjec binje urjajke: d tuatä lumje karje ikad atrijit nimilia nuje maj marje d Ivan. A ipak, än cara alu Dimizov, äla karje je maj mik je maj marje d jel." 29 Tuatä lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bätzat. Atunča, känd jej auzät če Isusu azäs, sa složat k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskä. 30 Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bätjazä Ivan. 31 Isusu azäs: "A ku činje s lji usporidjesk p lumja ān asta vrijjamje? P činje samän? 32 Jej je kašä kupi karje šadjie la tržničä š unu p alt s strigä: 'Noj amkäntat vuavä vjasäl käntič š voj na žukat! Noj amkäntat vuavä tužne käntič a voj na pläns!' 33 K, avinjia Ivan karje bätjazä na mänkat mälaž nič vin na but, a zäče: 'Ān jel je sufjetu alu rov!' 34 Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjia karje amänkat š ambut, a zäče: 'Jaka, omu karje vrja mult s mälažne š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š ku grešnikurje!' 35 Toc karje prihvatajtje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan." 36 Unu farizej akimat p Isusu s mälažne ku jel. Jel auntrat än kasä alu farizej š alat loku la astal s mälažne. 37 Afost njeka mujarje, kunuskutä än trgula p grešala alu je. Ja adoznajit k Isusu mälažnäka la farizej än kasä. Š jakä, mujarja adus skumpä ulje karje miruasä ān mändru bukal. 38 Š astat la pičuarje däpä Isusu. Ančiput s plängä š lakrmilje kädja p pičuarje. Ku pärü lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpä ulje karje miruasä. 39 Känd avizut farizej karje akimat p Isusu, agändit: "Känd ästa om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje grešnicä." 40 P aja Isusu ja zäc: "Šimune, am s c zäk nješto." A jel azäs: "Učiteljulje, zil!" 41 A Isusu azäs: "Doj omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit činč sutje kovanic d arđint, a altu om činzäč. 42 A kum jej na vut dundje s äntuarkä, alu amiždoj aoprostit datorija. Atunča karje d jej doj maj mult osä l vrja?" 43 Šimun azäs: "Gändjesk alu äla karje maj mult oprostit datorija." Azäs Isusu: "Binje azäs." 44 Atunča Isusu sa okrinit la mujarje š zäče alu Šimun: "Vjez p asta mujarje? Jo auntrat än kasä ata,

ali tu nu maj dat apă s spăl pičuarilje, a ja aplāns š lakrmilje alu je akăzut p pičuarje a ja lja asplat š ku păru mi lja frikat. **45** Nu maj dućukit ku poljubacu, a ja, d kănd jo amunrat na prestanit s m surutje pičuarilje. **46** Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpă ulje karje miruasă auns pičuarilje. **47** Dăče găndješt k ja apokazat atăta d marje ljubav? C zăk istină: aja je daja ce greșala alu je, š akă lja fost multă, afost oprostit. Āla karje găndjaštje k trjebje aluj ucără s s oprostjaskă, āla vrja ucără." **48** Atunča alu mujarje azăs: "Zaista, greșala ata cam oprostii." **49** Āla karje afost ānklo ančiput āntri jej s rubjaskă: "Cinje je ăsta š greșala s oprostjaskă?" **50** A jel zăče alu mujarje: "Daja caj krituz, tu ta spasăt! S c dja Dimizov mir pănd plječ!"

8 Majdată d aja Isusu pljika p trgruj ř p saturj s rubjaskă

Bună vorbă d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duavăsprjače apostolurj **2** š njeke mujerj karje Isusu lja likujit dăla suflijeti alji rovij š dăla buală. Alja mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, dăna karje Isusu apusitit šaptje suflijeti alji rovij, **3** Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju ăn palače alu Herod, Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolilor. **4** Kănd pănglă Isusu sa strâns mulc lumje dăna tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbă: **5** "Una zuvă aiăsăt omu s posijaskă sămânca ăn polje. Kănd aposijit, njeka sămânca akăzut p drum š lumja umbla p aja š puji lja amănkat. **6** Njeka sămânca akăzut p pămănt undje jašte buluvan š tek ča kriskut sa uskat daja ce narje apă. **7** Njeka sămânca akăzut ănră mărčinj š mărčinjile akriskut una ku jej š ja sa ugušăt. **8** A njeka sămânca akăzut p bun pămănt š krajaštje š rudjaštje d usută d vorj." Isusu azăs aja, š astrigat: "Toc činje arje urjekj s audă, trjebje s puje urjake š s razumjaskă!" **9** Učenikurlje alu Isusuluj la antribat ce značaštje asta vorbă. **10** Isusu azăs: "Dopustit vuavă s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Ali koristjesk aša vorbje kănd jo ănvăc p alcă s ispunjaskă Svânta pismă: 'S uită a nu prepoznašte, š s audă, a nu razumjašte'. **11** Jakač ce značaštje asta vorbă: sămânca je vorba alu Dimizov. **12** A sămânca karje akăzut p drum prestavjaštje p ālja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s spasaskă. **13** A sămânca karje akăzut p buluvan prestavjaštje p ālja karje audje, ku radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Ālja njeka vrijamje krjadje, a kănd vinje iskušjala prestanjaštje s krjadje. **14** A sămânca karje akăzut ăn mărčinj prestavjaštje p ăştja karje punje urjake la vorba alu Dimizov, ali kum vrijamja tračje, p jej lji ugušaštje brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu životuluj, daja jeg nu duće plodu kopt. **15** A sămânca karje akăzut p bun pămănt prestavjaštje p lumija karje ku bună š ku poștena inimă păzaštje vorba alu Dimizov karje audje, jeg pljakă maj dăpartje kănd je grjev, daja jeg aduće bun plod." **16** "Nimilja nu prindje lampa s viljaskă ku posuda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc ālja karje untră s puata s vjadă binje. **17** K tot čije ăvilijt osă fije dăzvălijt š tot čije skuns osă s štije š osă vije p lumină. **18** Daja punjec binje urjake k āla karje păzaštje vorba amja osă razumjaskă mult, a p ālja karje nu păzaštje vorba amja osă s ja š aja ce găndjaštje k razumjaštje." **19** Atunča muma š fracă alu Isusuluj avinjut s l vjadă, ali na putut

s vije la jel k afost mulc lumje. **20** Ajavit alu Isusuluj: "Mumuta š frăcă alji tej stă afar š vrja s t vjadă." **21** Kănd Isusu auzăt aja, azăs alu lumjej: "Ālja karje punje urjake š askultă vorba alu Dimizov mijje je ka muma š ka frac." **22** Ăn una zuvă azăs Isusu alu učenikurlje aluj: "Tricēm p alta partje la apă." Jej auntrat ăn čamac š aotplovit. **23** Pănd plovja, Isusu ančiput s kulje. Š ančiput s suflije marje vănt. Văntu ančiput s fakă marj valurj karje ančiput s napunjaskă čamacu d apă š jej sa găsăt ăn rov. **24** Jej avinjut la Isusu š la skulat š ja zăs: "Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!" A Isusu sa skulat, azapovidit alu văntuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina. **25** Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: "Dăče nas krizut ăn minje?" A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azăs unji alu alc: "Cinje ăsta s zapovidjaskă čak š alu văntuluj š alu apăj, š punje urjake la jel?" **26** Avinjut ăn regija Gerasa, karje je p alta partje d apă d regija Galileja. **27** Čim Isusu aiăsăt d čamac p obală, avinjut la intja alu Isusuluj njeki om dăna trg karje avut suflijeti alji rov ăn jel. Već d mult kum nu sa brkati nič atrijit ăn kasă njego irja la mărmănc. **28** Multă vrijamje suflijeti alji rovij I cănja š akă lumja la ljugat p lanacurj š okove š l păza, jel rupia lanacu š suflijeti alji rovij I naturja s pljače ăn lok undje nuje nimika. Kănd omula avizut p Isusu, acăpat. Isusu azapovidit alu suflijeti alji rovij s jašă d omula. Akăzut la intja alu Isusuluj š astrigat: "Ce vriaj dăla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mărog d tinje, nu m mučjal!" **30** Isusu la tribat: "Kum t kjem?" Jel zăče: "Mulc", k afost ăn jel mulc suflijeti alji rovij. **31** Š suflijeti alji rovij ančiput mult s s ruedje d Isusu s nu naridjaskă s pljače ăn jamă frzdă kraj undje osă fije kaznic. (Abyssos g12) **32** A ānklo p djal mult porč s ranja. Suflijeti alji rovij sa rugat d Isusu s dopustjaskă s untră ăn porč š Isusu adaptusit. **33** Atunča suflijeti alji rovij aiăsăt d om š auntrat ăn porč. Toc porči adat fuga ăn zos dăpă djal ăn apă š sa nikat. **34** Kănd lumja karje păza p porči avizut ča fost, afudit š arazglasăt p trg ř p saturj. **35** A lumja avinjut s vjadjde ča fost. Kănd jeg ažuns, avizut p Isusu ku omu dăna karje aiăsăt suflijeti alji rovij. **37** Tuată lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikă, š arugat p Isusu s pljače dăla jeg. Isusu auntrat ăn čamac s pljače pisti apă ăndrăt. **38** Majdată njego ce Isusu š učenikurlje aluj aotplovit ăn čamac, omu d karje suflijeti alji rovij aiăsăt sa rugat mult d Isusu s puata s rămăje ku jel. Ali Isusu ja zăs: **39** "Antuarčitje akas š zi alu toc ce Dimizov afukut d tinje." Atunča jel aplijkat š razglasăt p tot trgu ce ja fukut Isusu. **40** Multă lumje aštipta p Isusu s s ăntuarkă dăpă alta partje d apă. Kănd Isusu ažuns, toc ku radostu la štiptat. **41** D dăturdată avinjut omu karje sa kima Jair, karje irja vođa alu lumje karje s sastaja ăn sinagogă. Akăzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat s vije ăn kasa aluj. **42** Jel avut jedinică fată karje avut duavăsprjače d aj karje irja p muartje. Pănd Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pindja dăpă pistol. **43** Ăntră lumje irja mujerj karje duavăsprjače d aj krvanja, š potrošăt tot ča vut p doktorjamje, ali nimilja na putut s lui likujaskă. **44** Avinjut d drăt š apus măna p rubu alu cuala alu Isusuluj š odma aprestanit s krvanjaskă. **45** Antribat Isusu: "Cinje apus măna p minje?" Š pănd toc azăs: "Nu jo", Petar azăs:

"Gospodarulje, multă lumje t pindje št strănde!" 46 A Isusu azás: "Njeko namjerno apus māna p minje. Amosítit k sāla aišat d minje." 47 Kānd mujaraja saznačit k nu puatje s askundā k ja apus māna p Isusu, atrímurat d frikā š akazut la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zás dāče apus māna p Isusu š kum odma sa likujit. 48 A Isusu alu je azás: "Fata amja, tu ta likujit daja ča krizut. S c dja Dimizov mir pānd plječi!" 49 Kānd Isusu još arubit alu mujaraja, avinjut njeko d kasā alu Jair ku poruka: "Camurit fata. Nu maj muča učitelju više." 50 Auzat̄ Isusu š azás alu Jair: "Na vja frikā! Samo kridjje š ja osā fije binje!" 51 Kānd Isusu avinjut ān kasā alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatāj š alu mamāj alu fataja s utrie ku jel. 52 Š toc karje već irja ān kasā plāndja š tuguja dāpja. Isusu lja zás: "Nu plāndec! Nuje muartā, njego s kulkā!" 53 Atunča toc ančiput s s ljade d jel daja ča štijut k je muartā. 54 Isusu alato d māna š astrigat: "Kupilulje, skual!" 55 Š sufljetu sa tors š odma sa skulat. Isusu azás s ji dja s mālānče. 56 Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zākā alu nimilja če sa dogodit.

9 Isusu akimat la jel p duavāsprjače apostolurj š lja dat sāla š autoritet s putirjaskā p sufljeti alji rovij š s puatā s likujaskā p bulnavi. 2 Lja trimjes s rubjaskā Bunā vorbā d cara alu Dimizov š s likujaskā p bulnavi. 3 Isusu lja zás: "Nimika nu lāc ku voj p drum: nič bācu, nič tašna, nič mālaju, nič banji, nič altje kāmāšj!" 4 Ān tuatā kasa ān karje untrāc s prenočic ānklo, rāminjec ān ja pānd god nu plijkāc ān altu trg. 5 Undje p voj nu vu primjaštje, pānd išāc d trgula istrišāc prašāna dāpā pičuarje s lji upozorit p kazna alu Dimizov." 6 Učenikurlje aplifikat š umbla p saturj. Rubja Bunā vorbā d Dimizov š likuja p lumja pistot. 7 Herod, karje irja vladaru d regija Galleja, auzat̄ tot če sa dogodit š afost zbumjen daja če njeka lumje rubja: "Isusu je Ivan karje bātjazā. Sa skulat dāla morc." 8 Altu rubja: "Isusu je Ilijia karje trijebje s vije." Aldā trje azás: "Isusu je unu d prorokur karje majdatā atrijit. Sa tors dāla morc." 9 A Herod azás: "Jo amzās s taje kapu alu Ivan karje bātjazā š nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atāta aud?" Aša akātat̄ prilikā s vjadā p Isusu. 10 Kānd apostoli sa tors āndrāt undje irja Isusu, jej arubit aluj tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku jel s aplifikat s fije sāngur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida. 11 Mulc lumje asaznajit aja š aplifikat dāpā Isusu. Isusu lja primit š rubja Bunā vorbā d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trijebje s likujaskā. 12 Pānd akazut nuaptja, avinjut duavāsprjače apostolurj la Isusu š ja zás: "Las p lumja s pljace p saturj š p okolicā s gāsaskā mānkarje š undje s s kulčje daja če ištjem aiča undje nuje nimika." 13 A Isusu zāče: "Voj lji nahranic." A jej zāče: "Avjem samo činč mālajurj š doj pješti. Dali s pljikām š s kumprām mānkarje d tot narodu?" 14 A lja fost njede činč mij d vujniči. Isusu p aja azás alu učenikurj aluj: "Zāčec alu lumjej s šagā ān grupje njede činzāč." 15 Š učenikurlje afukut aša š lumja ašāžut. 16 Isusu alat̄ činč mālajurj š doj pješti, sa ujtit ān čerj, š azahvaljiti alu Dimizov d mānkarje š abrupt mālaju š adat mālaju š pjaštje la učenikurj s podiljaskā alu lumjej. 17 Toc avut s mālānče kāt god aputut. Š još duavāsprjače d korpje sa nakupit d ostatkurj d mālaj š d pješti. 18 Maj ānklo, Isusu aplifikat dāpartje dāla lumje s s ruadje š učenikurlje aluj aplifikat ku jel. Kānd Isusu aprestanit s s ruadje lja tribat: "Če rubjaštje lumja činje sānt

jo?" 19 Jej aodgovorit: "Mulc inš zāče k ješt Ivan karje bātjazā, alcā zāče k ješt Ilijia, š alcā njeki zāče jar k ješt unu d prorokur karje majdatā atrijit š sa tors dāla morc." 20 A atunča Isusu azás alu učenikurlje aluj: "A voj, če zāčec činje sānt jo?" Petar zāče: "Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!" 21 A Isusu lja zapovjedit s nu zākā alu nimilja. 22 Azás: "Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vodiļje alu židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskā. Mora s m umuarā š aldā trje zālje jo mora s fiuv adrikat dāla morc." 23 Atunča Isusu azás alu lumjej: "Akā njeko vrja s fije učeniku alu miov mora s s odriknjaskā sāngur d jel, š tuatā zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskā p minje. 24 K činje god vrja životu aluj s spasaskā, osā l pjargā; a činje god izgubjaštje životu aluj d minje, osā l spasaskā. 25 Če koristjaštje alu omuluj akā dobidjaštje tot pāmāntu, ali pjardje sāngur p jel?" 26 Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mijalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša d jel osā am rušunje kānd jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu andelilior alu svānt. 27 Punjek urjake k istina je: njeki dāla voj karje aiča stāc nusā muarā pānd nu vjadje cara alu Dimizov." 28 Otprilike opt zālje dāpā aja če lja zás aja, adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š aplifikat p djāl s s ruadje. 29 Š pānd Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualjilje ja sjajit čisto albā. 30 Dāturdatā, doj omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Ālja afost Mojsije š proroku Ilijia. 31 Sa pojavit ān marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala aluj d pāmāntusta, karje Isusu uskoro osā faktā ān Jeruzalem s ispunjaskā voja alu Dimizov. 32 Pānd Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukat somnu. Kānd sa skulat, avizut marje luminā karje vinje dāla Isusu š doj omurj karje astat pānglā jel. 33 Pānd Mojsije š Ilijia sa sprimit s pljace dāla Isusu, Petar azás alu Isusuluj, ali nič jel na štijut če rubjaštje: "Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku voj. Fičem trije kolibje: una cije, una alu Mojsije, š una alu Ilijie." 34 Pānd Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrjij š alor irja frikā. 35 Dimizov lja rubit dān oblak: "Āsta je Bijatu alu miov karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultac!" 36 Š kānd jej auzat̄ glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut ān zuviljalja š alu nimilja na rubit d aja če jej avizut. 37 Kānd alta zuvā sa dat zos dāpā djāl, multje lumje karje irja ačija avinjut la Isusu. 38 Dāturdatā, njeki om āntrā multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel: "Učiteljule, uititje la bijatu alu miov, k jel je jedini kupil alu miov. 39 Jakā, sufljet alu rov mult vorj l pukā š dāturdatāl jel āncapje s cāpje. La runkā ān grčurj ši j pljika pjena p gurā. Š nu l lasā pānā god skroz nu l inscrpijaštje. 40 Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskā, ali na putut." 41 Atunča Isusu azás: "Lumjo karje trijic ān vrijamjasta, voj nu kridjec š išijec strikac! Jo amfost ku voj atāta d mult š jar nu kridjec. M trijeb kāt mora s trpjesc p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!" 42 Š pānd bijatu avinjut la Isusu, sufljetu alu rov la duburāt š jel ančiput s s grčaskā. A Isusu alu sufljetuluj alu rov azapovjedit s jašā š alikujit p bijatu š la dat la tatusov. 43 Toc karje irja ačija sa mirat d moč alu Dimizov. Pānd toc sa mirat la asta š la tot če Isusu fače, jel azás alu učenikurlje aluj: 44 "Punjec binje urjake če vu zāk: Još ucārā lumja osā predajaskā p minje, p Bijatu alu Omuluj, ān vlastu la dušmanji alji mjej." 45 Ali jej na štijut če jel avrut s zākā. Aja značalā afost skuns dāla jej. Jej na putut s razumjaskā š lja fost frikā s

I äntrjabje d aja. 46 Učenikurje ančiput s raspravljaskā činje dala jej maj marje. 47 Aštijut d čaja raspravljastje Isusu daja alat p kupilu, š la pus pānglā jel. 48 Š Isusu lja zās: "Činje ku drag primjaštje p kupilusta pāntruv minje, primjaštje š p minje. A činje p minje primjaštje, primjaštje š p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje je maj mik äntrā voj toc, āla je maj marje!" 49 Ivan p asta azás alu Isusuluj: "Gospodarulje, noj avizut p njeko karje ān lumilje alu tov zapovidjaštje alu suflijeti ali rov s jašā d lumje. Noj amzás aluj s nu fakā aja daja če nuje učeniku alu tov kašā če ištjem noj." 50 Isusu azás: "Nu branic! Akā njeko nu lukrjazā pāntruv voj, jel atunča lukrjazā ku voj!" 51 Kānd s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu ān čerj, Isusu aodlučit k avinjut vrijamja s pljače ān Jeruzalem, 52 š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici aplikat š auntrat ān sat ān regija Samarija s ji pripremjakā če ji trjebje. 53 A ānklo lumja na vurut s I primjakā daja če pljika ān Jeruzalem. 54 Kānd učenikurje Jakov š Ivan auzāt k lumja ān Samarija na primit p Isusu, jej azás: "Domnulje, vrjaj s zapovidim s lja pringā foku dān čerj?" 55 A Isusu sa okrinit š lja ukorit p Jakov š p Ivan s nu fakā aja. 56 Atunča Isusu š učenikurje aluj aplikat ān altu sat. 57 Pānd jej još pljika p drum, njeko azás alu Isusuluj: "Pljek dāpā tinje undje god tu plječ." 58 Isusu ja zās: "Lisica arje jamā š puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu miov d kulkat." 59 Atunča Isusu azás alu altuluj: "Viňā dāpā minje!" A jel azás: "Domnulje, lasāmā majdatā s pljek s āngrop p tatimjov." 60 Isusu ja zās: "Las p morcā s gruapje p alor morcā, a tu fuđ Š rubjaštje alu alcilor Bunā vorbā d cara alu Dimizov." 61 Š još njeko zāčec: "Domnulje, viuv dāpā tinje, ali dopustjaštjem majdatā s m oprostijesku ukućanji mjej." 62 Isusu ja zās: "Akā änčepj s orješj ravno, a t ujč dāpā tinje, tu nu poc s služāštj ān cara alu Dimizov."

10 Domnu Isusu dāpā aja akuljes äntrā jej šaptjezāč š doj alcā učenikurje š atrimjes kātā doj s pljače la intja aluj ān tot trgu š ān tot loku undje Isusu atribut s pljače. 2 Kānd sa sprimit s pljače lja zās: "Berba je marje, ali radnič jaštje unčārā. Berba pripadnjaštje alu Domnuluj, daja rugācāvā la jel s trimjatā još maj mult radnič ān berbā. 3 Änčipjec akuma, ali pāzācāvā k trimjet p voj kašā p vojilje äntrā lumje karje kašā lupurj. 4 Nu dućec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stāc p drum ku lumja s nu pridjec vrijamja. 5 Ān tuatā kasa ān karje untrāc s prenočic ānklo, majdatā zāčec: 'S dja Dimizov miru alu toc ān asta kasā!' 6 Akā ān aja kasā jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osā ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akā ānklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel nusā primjakā āla miru ku karje voj la blagoslovit. 7 Nu vu preselic d kasā ān kasāl Boravic ān aja kasā pānd fic ān trgula š nu ric rušānošj s mānkāc š s bjec aja če vu dā, k kum zāčem: Radniku azaslužāt plata aluj. 8 Ali ān tot trgu ān karje untrāc š ānklo vu primjaštje fic zadovoljni ku aja če god vu dā s mānkāc. 9 Likuijc ānklo p lumja karje bulhavj š zāčec alor: 'Asta aratā k cara alu Dimizov avinjut la voj!' 10 Ali ān tot trgu ān karje untrāc š ānklo nu vu primjaštje, išāc la ulicilje aluj š zāčec: 11 'Čak frikām š prašāna d trgu alu vostru karje sa lijipit p pičuarje alu anuaštrje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjut cara alu Dimizov!' 12 Vu

zāk: Kānd vinja vrijamja d sud osā fije majušurje alu lumjej ruavā dān trg Sodoma njego alu lumjej dān trgula!" 13 Isusu azás: "Grjev vuavā, lumjo ān trg Korozain! Grjev vuavā, lumjo ān trg Betsaida! Akā njeko afukut čudurj äntrā lumje pogana ān trg Tir š ān trg Sidon karje jo afukut äntrā voj, jej več d kānd s okrinja dāla rov. Adučja cualje hrapave š Šidja ān činušā s pokazaskā žalostu. 14 Daja osā fije majušurje ān zuvā d sud alu lumje ān Tir š ān Sidon njego vuavā ān Korozain Š Betsaida! 15 A voj, lumjo ān trg Kafarnaum, voj sigurno nusā vu drikāc pānla čerj samo daja če jo amfost äntrā voj! Nu! Voj osā vu slabudjec ānklo undje loku d kaznit." (Hades g86) 16 Atunča azás alu šaptjezāč š doj učenikurje: "Kānd njeko punje urjajke la voj, aja je kašā kum punje urjajke la minje. Š kānd odbacaštje p voj aja je kašā kum odbacaštje p minje. A kānd njeko odbacaštje p minje aja je kašā kum odbacaštje p Dimizov karje ma trimjes." 17 Kānd sa tors šaptjezāč š doj d učenikurje Isusu, ku drag azás: "Domnulje, čak š suflijeti ali rov askultā kānd lji zapovidim ān lumje alu tov." 18 A Isusu lja zās: "Štiuv, k amvizut p Sotona kum akāzut d čerj ka sklipjala. 19 Vidjec, jo amdat vuavā tuatā sāla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazāc šārpj Š skorpionurj. Nimika vuavā nu puatje s naudjaskā. 20 Ali nu vu radujic samo daja če p voj suflijeti ali rov askultā, njego maj mult radujicāvā daja če Dimizov askris lumilje ali voštri p popis ān čerj." 21 Atunča Suflijetu alu Sväntulju aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azás alu Dimizov: "T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku čerju Š ku pāmāntu, čaj skuns istina d cara ata dāla lumje karje gāndjaštje k je mudri Š mintošj Š će pokazāštj aja alu lumje karje kašā kupi karje vrjaj s ānvacā. Da, Tato, cije s svidaštje s fač aja ašā." 22 Atunča Isusu azás: "Tata alu miov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje kunuaštje činje sānt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š āliaj alu činje jo odlučjesk s I otkrijesek, binje kunuaštje činje je Tata." 23 Maj ānklo, kānd afoft sāngur ku učenikurje aluj, š ja azás: "Nurukošj āliaj karje vjadje aja če vidjec voj. 24 K istina je, mulc prorokurj Š carurj avrut s vjadā aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audā aja če voj audjec, ali na uzāt." 25 Udatā kānd Isusu ānvacā, njeki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat Š antribat p Isusu s I iskušaskā: "Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?" (aiōnios g166) 26 A Isusu ja zās: "Če skrije ān zakonu alu Mojsije? Če tu razumještj če zāčec?" 27 Omu azás: "Zakonu zāčec: 'Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuatā inima ata Š ku tot suflijetu alu tov Š ku tuatā snaga ata Š ku tuatje mincilej ali tjalje' Š 'vrja p bližnji alu tov kum vrjaj sāngur p tinje.'" 28 Isusu ja zās: "Binje ajzás. Fāj ašā š osā primješt vječni život." 29 Ali omu avrut s s spalje, š ašā jel äntrjabā p Isusu: "D činje rubjaštje kānd zakonu zāčce 'bližnji alu miov'?" 30 Isusu aodgovorit ku asta vorbā: "Njeki om putuju dān Jeruzalem ān trg Jerihon Š la napadnit fārāčoši Š alat tot dāpā jel, la butut Š aplikat. Š p omula alāsat s zakā skoro mort. 31 Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Kānd avizut p omu karje skoro mort, la zaobiđit Š aplikat maj dāpartje. 32 Isto ašā pānglā lokula avinjut atunča š levitu, pomočniku ān Hram. Kānd la vizut, š jel la zaobiđit Š aplikat maj dāpartje. 33 Atunča njeki omu d regija Samarija trjače p drumula. Kānd avizut p omula, ja fost žau d jel. 34 Avinjut la upruapje d jel, ja spālat rāžnilje ku ulje Š ku vinu š ja

ānviljat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la dus ān gostijonā š ānklo anastavit s s pobrinjaskā d jel. 35 Mānje zuvā jel adat duvāv kovanic d arđint alu gazzdāj alu gostijonāj, š ja zās: "Brinjaštitje d jel š akā maj mult putrošāštj, c plātjesk kānd m ānturča." 36 A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: "Če gāndješ? Karje d āštja trje alu omuluj sa pokazāt k je bližnji alu omula karje la napadnit fārāčoši?" 37 Azās učitelju d zakon alu Mojsije: "Āla karje ja pokazāt milā." Isusu ja azās: "Binje ajzās. Fuđ š fāj kum š jel afukut." 38 Pānd Isusu š učenikurlje aluj nastavja s putujaskā kātri Jeruzalem, auntrat ān unu sat. Ačija afost njeka mujarje karje s kima Marta. La primit ān kasa alu je. 39 Avut sorā karje s kima Marija. Pānd Domnu Isusu ānvāca, Marija šidja š punja urjajke. 40 A Marta afost mult zabrinutā k mora s pripremjakā tuatā mānkarja, pa ja avinjīt s s žaljaskā: "Domnulje, nu c brigā če sorimja ma lāsat sāngurā s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m ažutje!" 41 Ali Domnu Isusu ja zās: "Draga Marta! Nu trjebje s t brinješt š t uz nemirješt d aja če gāndješ k trjebje. 42 A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nusā fije lat dāla ja."

11 Udatā Isusu sa rugat la njeki lok. Kānd azavršāt ku rugala, avinjīt la jel unu d učenikur ſ azās: "Domnulje, ānvacā p noj s nji rugām kum Ivan karje bātjazā anvācat p učenikurlje aluj." 2 Isusu lja zās: "Kānd rugāc, zācēc: 'Tato ān čerj, s s štūjaskā lumilje alu tov asvānt. Aduj cara ata p tot pāmāntu.' 3 Adā nuvārā mānkarje karje trjebje tuatā zuva 4 š oprostjaštie anuastrā grešala, k š noj oprostim alu ālja karje grešaštie pāntruv noj. Nu da s kidjem ān kušnje." 5 Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: "Akā plječ ān ponoć la ortaku alu tov ſ ji zāc: 'Ādām trje mālajuri, 6 k ma vinjīt ortaku ān gostijamje, a nam s idauv nimik d mānkati!', če osā zākā ortaku?" 7 Dali nusā zākā: "Nu m uz nemirja! Uša je več ān kisā, a kupi je ān pat k nu pot akuma s m skol s c dau!" 8 Ali vu zāk: čak š akā omula nu s skualā daja če ješt ortak aluj, š nu c dā nimika, osā skualā daja če mult i rod frzdā rušānje. Š osā zdja atāta kāt cije trjebje. 9 Š daja vu zāk: Nu odustanic! Rugāc p Dimizov ſ osā dobidic! Kātāc š osā gāsāc! Bitjec la ušā š osā s vu dāškide! 10 Činje god ruagā p Dimizov, primjaštie. Činje god katā, gāsaštie. Činje god batje, uša s ji dāškide. 11 Voj karje ištjec tatje, če afiča voj kānd bijatu alu vostru katā pjaštie? Dal voj ja da ūrpje? Nu! 12 Ili akā bijatu alu vostru katā vov dāla voj, dal voj ja da škorpijon? Nu! 13 Akā voj, karje ištjec rovj, štijec s dāc alu kupi alu voštri bunje darurj, atunča kāt maj mult alu vostru Tata ān čerj osā darujaskā p Suljietu alu Svāntulju alu ālja karje l ruagā?" 14 Isusu una zuvā aputirit p Suljietu alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskā. Kānd Suljietu alu rov aišāt, omu arubit š mulc lumje sa mirat. 15 Ali njeki dāla jej azās: "Jel putirjaštie Suljieti alji rovj daja če ji žutā Beelzebul, karje jevladar alu toc Suljieti alji rovj." 16 A alcī avrut s la puče ān zamkā š akātat s idja njeki znak kašā dokazu k Dimizov la trimjes. 17 A Isusu aštijut če gāndjaštie, pa lja zās: "Akā lumja ān ista carā s burjaštie āntrā jej, osā propanjaskā cara alor. Akā familija ān ista kasā s burjaštie āntrā jej, osā s raspadnjaskā familija alor. 18 Voj zācēc k jo ku sāla alu Beelzebul putirjesk p Suljieti alji rovj. Aja atunča značaštie k š ālja karje je ān cara alu Sotonāj s burjaštie āntrā

jej. Kum atunča cara aluj s rāmaje? 19 A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjaštie p Suljieti alji rovj? Akā, kašā kum zācēc, jo putirjesk p Suljieti alji rovj ku sāla alu Beelzebul, atunča mora aja s fakā ſ učenikurlje alji voštri ku sāla alu Beelzebul. Sigurno nusā slažaštie. Učenikurlje alji voštri osā zākā k Beelzebul nu s burjaštie sāngur pāntruv jel. 20 Ali daja če jo p Suljieti alji rovj putirjesk ku sāla alu Dimizov, atunča aja aratā k la voj avinjīt cara alu Dimizov. 21 Kānd capān omu karje arje bunā oružje pāzaštie pālača aluj, tot če arje je sigurno. 22 Ali kānd l napadnjaštie maj capān d jel, I savlađaštie ſ ija tuatā oružija ān karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot če omula avut ſ apodiljīt ku lumja aluj. 23 Āla karje nuje ān partja amja, jel je pāntruv minje; āla karje ku minje nu strānde vojilje, jel lji putirjaštie." 24 Atunča Isusu azās asta vorbā: "Kānd Suljietu alu rov jašā d om, lutjaštie p pustinje š katā lok s odmorjaskā. Kānd nu l gāsaštie, azās sāngur aluj: 'M tork ān om ān karje maj datā atrijit dān karje ašāt.' 25 Kānd sa tors, gāsaštie k je omula kašā kasa karje je čistītā ſ uredna, ali gualā. 26 Atunča sa dus s adukā p alcā ūptje Suljieti alji rovj još maj rov d jel, ſ toc untrā ān om ſ ān jel trijaštie. Š na kraju postanjaštie alu omuluj maj rov nrejo če irja maj datā nrejo ča pljikat Suljietu alu rov." 27 Pānd Isusu rubja d āštja stvaruji, njeka mujarje d multā lumje astrigat: "Kum je binje alu mujarje karje ta dus ſ ca dat s suđ p tjeptu alu jel!" 28 Isusu azās: "Još je maj binje alor karje audje vorba alu Dimizov ſ askultā." 29 Maj mult ſ maj mult lumje virja la Isusu. Atunča Isusu lja zās: "Lumja ān asta vrijamje je rovj. Vrja s fak znak kašā dokazu k Dimizov ma trimjes, ali nusā dobidjaštie ničunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumjej ān vrijamja alu prorokulju Jonej kānd Dimizov la spasāt dāla muartje. 30 Baš kašā kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit ān trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osā dogudjaskā ku minje, Bijatu alu Omuluj, osā fije znaku alu lumje ān asta vrijamje. 31 La zuvā kānd Dimizov osā sudjaskā alu pāmāntuluj, carica karje d mult avladit p pāmānt alu Jugu osā skualā ſ osā svjedočaskā pāntruv lumje ān asta vrijamje daja če ja avinjīt d dāpartje s audā p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakā, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon. 32 La zuvā kānd Dimizov osā sudjaskā alu pāmāntuluj, lumja karje atrijit ān trg Niniva osā skualā ſ osā svjedočaskā pāntruv lumja ān asta vrijamje daja če jej sa okrinit dāla rov alor kānd Jona alor arubit, a jakā, ku voj je aiča njeko maj marje d Jona!" 33 Isusu azās: "Nimilja nu prindje lampa s uaskundā ili s upuje dusu košarā, več daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje utrā s puatā s vjadā binje. 34 Vojku alu tov je ka lampa d tjeļā. Akā vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akā vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika. 35 Daja pāzaštie s nu gāndješt k poc binje s vjez, več zapravo nu poc nimika s vjez. 36 Daja, akā poc binje s vjez ſ akā nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez. Osā fije kašā če ješt ān sobā ku lampa karje c dā s vjez." 37 Kānd Isusu azavršāt vorba aluj, njeki farizej la kimat la jel akas s mālānčē. Isusu auntrat ſ alat loku la astal. 38 Isusu na spālat mānilje majdataj nrejo če s mālānčē. Farizeju sa mirat daja če jej ānvacā k omu trjebje aša s fakā ſ fije čist la intja alu Dimizov. 39 Aša Domnu Isusu ja zās: "Voj farizeji ištjec kašā lumja karje spālat paru ſ gāvanu samo da far, ali nu čistjaštie prljavština dān

nontru, k spălăc mănilje, ali inimilje alji avuaštrje zaista pljinje d pohlepă š d rov. 40 Voj lumje karje na vjec fir ān kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dān nontru. 41 Nu fic lakovj, već dāc dăla inimă alu lumje karje narje. Akă ištjec aša, osă fic čist la intja alu Dimizov dān nontru š da far. 42 Grjev vuavă, farizej! Voj dāc alu Dimizov zjače posto čak š d začinurj š d bilike alji voštrje, ali nu vu ponašać pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s fićec, ali s nu zanemarujc altje stvarurj karje Dimizov azapovijedit. 43 Grjev vuavă, farizej! Vrjec s šidjec p počasne lokurj ān sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravašte ku marje poštujală p ulic. 44 Grjev vuavă! Voj ištjec kaša pāmāntu karje narje spomenik karje nu arat k ānzos s nalazašte mārmāntje. Pa lumja umblă p āšta mārmāntje, ali nu štije, š atunča je nečisti la intja alu Dimizov." 45 Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zăs: "Učiteljulje, kum aša rubješt š p noj ku aja nji uvridješti!" 46 Isusu ja zăs: "Grjev š vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev š jej nu puatje s la dukă, a nič dajštu nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukă ţala teret. 47 Grjev vuavă! Voj adrič spomenikurlje alu prorokulor, a voj ištjec isti kaša sāmānca avuastră karje d mult lja umurăt. 48 Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrdić š slăžac ku sāmānca avuastră. Jej lja umurăt, a voj iji dríkac spomenikurlje! 49 Voj ištjec kaša pra tatiļe alji voštri. Dimizov ān mudrostu aluj majdată aštijut k osă fićec ištje stvarurj. Jel azăs: 'Osă trimjet la jej p prorokurje š p apostoli, a jej p njeki d jej osă muarje, a p alcă osă putirjaskă.' 50 Daja Dimizov ku prava aluj osă smatrjaskă k je dāvină lumja ān asta vrijjamje d tuată muartje alu prorokurlj karje lumja lja umurăt d kănd je pāmāntu. 51 Dimizov osă lji osudjaskă d muartje alu tot proroku, dăla Abel pânlă Zaharija, p karje la umurăt ān Hram anträ svetište š žrtvenik. Istina je, Dimizov osă lji kaznjaskă p lumja ān asta vrijjamje! 52 Grjev vuavă, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kaša omu karje askuns klijucu alu ušăj d cara alu Dimizov. Sāngurj nu untrăc ān cara alu Dimizov š nu dāc nič alu ālja karje kată s untrje." 53 Kănd Isusu aplifikat dān kašaš alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskă p jel š azahtjevit s odgovorjaskă p multă vorbje. 54 Jej pokuša s la pućje ān zamkă ān nješto če aputja s zăkă s l putată s l optužaskă.

12 Maj mult š maj mult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost atăta k gaza unij pisti alc. Maj dată njego če osă rubjaskă alu lumjej, Isusu arubit alu učenikurlje aluj: "Păzăcăvă d farizeji. Ku duavje trje fălc jašte š utjecaju alor s proširašte anträ lumje kaša germa karje s proširašte ān mălaj. Păzăcăvă s nu fic kaša jej ku trje fălc. 2 Vinje vrijjamja kănd tot čije skuns osă fije otkrivit š tot čije tajna osă sa audă pănglă toc. 3 Da, ān zuvaja če god njeko azăs ān tamă osă saudă la lumină š tot če njeko ašaptit ān sobă kisă osă razglasašte p krov s audă toc! 4 Ortači ajmje, punjec binje urjake. Na vjec frikă d lumje. Jej puatje s umară samo tjela, ali dăpă aja vuavă nu puatje nimika maj rov s fakă! 5 Njego osă vu pokazaskă d činje trjebje sa vjec frikă: avjec frikă d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, š atunča p voj s arunče ān pakao. Da, d jel avjec frikă! (Geenna g1067) 6 Voj štjec k činč vrabacurj s vindje samo d doj novčičurj. Ali Dimizov nu

mujtă p ničunu d jej. 7 Voj štjec k aluj vridic maj mult njego multje vrabacurj. Dimizov štje čak š kăt avjec păr p kap. Daja na vjec frikă! 8 Istina je, tot ţala karje aiča p pāmānt la intja alu lumje prznajašte k mijе pripadnjašte, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu andelilor alu Dimizov osă prznajesk k jel pripadnjašte mijе. 9 Tot ţala karje aiča p pāmānt la intja alu lumje s odriknješte k mijе pripadnjašte, osă m odriknjesk la intja alu andelilor alu Dimizov k jel pripadnjašte mijе. 10 Ipak tot ţala karje rubjašte pāntruv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskă. A alu ţala karje uvridjašte p Sufljetu alu Svāntuluj nusă oprostjašte. 11 Kănd jej aduće p voj la sud ān sinagogă, la intja alu vladarulj š la vlast, nu vu sikirc če s zăcēc vuavă ān obrană. 12 daja če p voj Sufljetu alu Svāntuluj ān ţala tren osă ānvacă če s zăcēc. 13 Unu om dān atăta lumje azăs alu Isusuluj: "Učiteljulje, zi alu fratimjov s podiljaskă ku minje imanja karje adobidit če tatimjov nja lăsat." 14 Isusu ja zăs: "Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljek anträ voj?" 15 Atunča azăs alu toc: "Păzăcăvă š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s utră ān inima avuastră, k život nu s sastajašte ān aja če posjeduješti." 16 Atunča Isusu arubit asta vorbă: "Alu unu bogataš binje arodit pāmāntu. 17 Bogatašu agăndit: 'Nu štivu če s fakt daja če nam nič u lok atăta d marje s sprimjesk tot če ma rodit.' 18 Atunča azăs: 'Štivu! Dubor p skladištilje abătrnje š osă fak maj marje š ānklo osă puj š gruvu š tuată imovina amja.' 19 Atunča osă zăk sāngur mijе: 'Jakă, am ān skladište zalihe d još multje aj. Akuma m odmrjesk, mălănk, bjav š m veseljesk!' 20 Ali Dimizov ja zăs: "Omulje tu karje naj mincă! Još d sară osă c jav suffljetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjkă tot aja čaj străns d tinje?" 21 Omu karje narje mincă je ţala karje strănde bugacija p pāmānt, a nuje bugat ān vojki alu Dimizov." 22 Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: "Daja vu zăk: Nu brinicăvă š na vjec frikă kum s preživic, če s mănkăc, nič kum s ānviljc tjala avuastră, če s ānbrkăc! 23 K životu maj važniji d mănkjarie, š tjela d cuaie. 24 Ujtacăvă la gavranuri! Nit sijăšte, nit adună, nit arje skladište nit kolibă. A Dimizov ipak s pobrinjaštitje d jej. A voj vridic maj mult alu Dimizov d pujur! 25 Puatje njeko d voj aša če s brinjašte s produzaskă životu čak š unu sat? 26 Daja če nu putjec s fićec nič aša mikă stvar, dăce vu brinic d bilo čaja? 27 Ujtacăvă la frorj ān polje kum krajašte! Nu s mučašte aša s fakă cuaile. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capăn caru ān Izrael na fost ānbrkat aša măndru kaša unu d fruarjasta. 28 Atunča akă Dimizov aša ānbrakă frorj karje krajašte ān polje karje jašte astăz, a već minje s arunkă ān fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjaskă d voj? Voj lumjo karje aša d pucăan kridjec! 29 Nu kătăc če osă mănkăc š če osă bjec š nu vu uzinemiric d aja. 30 K Tata alu vostru ān čerj štije k tot asta vuavă trjebje. Nu fic kaša lumja alu pāmāntusta karje samo aja kată. 31 Njego prvo kătăc cara alu Dimizov š Dimizov osă vu dja aja če vuavă trjebje. 32 Navja frikă, amikă stada, k Tata alu vostru ān čerj vrja s vu dja bugacija alu cara aluj. 33 Vinjdjec aja če avjec š banj dăc alu lumje karje narje nimik! Akă aja fićec, osă avjec pravo bugucije p čerj karje nikad nusă fije purdut. Aja je kaša k avjec saku ku banji karje nikad nusă ajbe rupă ān ja. P čerj nuje lupovj karje vuavă afura stvarurje š nuje găgji karje amänka cuaļilje avuastrje. 34 Inima avuastră uvjek

osā fije ānklo undje je bugucija avuastrā." 35 Isusu azās: "Uvjek fic spremic, kašā argatu karje ānbrkata ānradne cualje aluj š alu činje je lumina prinsā tuatā nuaptja. 36 Da, fic kašā argatu karje ūtaptā p gospodaru aluj karje apljikat ān svatovj Š kānd gospodaru ažundje akasā Š batje la ušā, odma diškidje ušā. 37 Blago alu ālja argac karje je spremic Š aštaptā āntručala alu gospodaruluj k jel osā lji nagradjaskā. Istina je zāk vuavā, gospodaru osā ānbrače cualilje alu argatuluj, osā lji zāče s šagā la astal Š sāngur osā lji poslužaskā. 38 Blago alu ālja argac karje je spremic Š aštaptā āntručala alu gospodaruluj, čak Š akā jel vinje ān ponoć ili maj ānklo. 39 Ān asta putjec s fic sigurni: Akā gazda alu kasāj ūtija kānd vinje lupovu, na dopustja alu lopovuluj s provaljaskā ān kasa aluj. 40 Fic Š voj stalno pripremici daja će jo, Bijatu alu Omuluj, osā viuv kānd voj numā očekujic." 41 Petar antribat: "Domnulje, arubit tu asta vorbā nuavā alu učenikulor ili alu toc?" 42 Domnu Isusu ja zās: "P činje gāndic k gospodaru osā puje s upravljkā ku altje argac ān kasa aluj Š s lji nahranjaskā ān bunā vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatrjaštje k je vjeran Š mudar, dali nuuje? 43 Blago alu argatula p karje gospodaru, kānd s ānturča akas, s gāsaskā k vjerno Š mudro upravljin k altje argac, k gospodaru osā nagradjaskā p jel! 44 Da, istina je k postavljaštje p argatu s upravljkā ku tuatā imanja aluj. 45 Ali će osā fije akā argatula gāndjaštje: 'Gospodaru sa zadržat p drum Š nusā āntuarčje d mult', Š ančiput s batā p argacā Š p argatilje, mult mālānkā Š bja Š s āmbatā?' 46 Atunča gospodaru alu argatula osā vije ān zuvā ān karje jel nu I očekuja Š ān vrijamje karje jel nu ūtije. Gospodaru osā I taje p komadurj Š osā I trimijatje ānklo undje mora s pljače toc karje nu krajde. 47 Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa pripremit d vinjala aluj Š na fukut aja če gospodaru azās, osā fije luvit ku multje udaracurj. 48 A argatula, karje na ūtijut aja če gospodaru avrut, a afukut nješto d čaja azaslužat bātaje osā fije luvit ku pucān udaracurj. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov dāla jel osā katā mult. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult apovjerit, Dimizov dāla jel osā čarje mult." 49 Atunča Isusu azās: "Avinjut s aduk sudu alu Dimizov p āmānt, kašā foku. Mult vriauv s fije več aprinsā. 50 Mora s trijek vrijamja d marje patjalā Š nimika nu m spričaštje pānd god nu završa asta vrijamje d patjalā!" 51 Voj gāndic k amvinjut s aduk miru p āmānt? Nipošto! Njego, istina je amvinjut s aduk podjeljā ānträ lumje. 52 Pānd akuma, akā ān una kašā jaštje činč lumje, osā podiljaskā unu pāntruv alto. Doj osā fije ku minje, a trje osā fije pāntruv minje. 53 Članurje alu familiije osā podiljaskā unji pāntruv alc. Tata osā fije pāntruv bijat Š bijatu osā fije pāntruv tatā, mama pāntruv fatā Š fata pāntruv mamā, suakra pāntruv norā Š nora pāntruv suakrā." 54 Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: "Kānd opazāk k d zapad dāla more s nakupjaštje njegri oblakurj, odma zāčec: 'Osā fije nevrijeme', Š jaštje. 55 A kānd suflā vāntu dāla jug voj zāčec: 'Osā fije zāpuk!' Š jaštje zāpuk. 56 Lumjo ku duavā licje! Putjec s uitac pāngl voj če s dogodjaštje p āmānt Š p čerj Š s protumačic znakurje karje ānklo s vjadje. Dāče atunča nu putjec s protumačic događajurje karje promatric aštja zuvje kānd sānt ju ku voj? 57 Š dāče nu putjec s prepoznačic čije binje d fukut? 58 Pānd ku omu karje pāntruv tinje plječ la sud, pokušaštje,

majdatā njego če s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akā aja nu fač, jel osā vu prisiljaskā s stāc la intja alu sudaculuj, sudacu osā t sudjaskā Š t predajaštje la izvršitelj, a jel osā ta runče ān kisuarje. 59 Istina je: nusā ješ d ānklo pānd god nu isplatja tuatā datorija ata, pānla zadnja kovanicā."

13 Ān vrijamjaja avinjut la Isusu njeki om karje ja rubit k rimski upravitelju Pilat anaredip r njeka lumje d regija Galileja s lji muarā pānd duča žrtvā ān Hram ān Jeruzalem. 2 A Isusu lja zās: "Dal gāndic k lumja d regija Galileja aša afost umurāc daja ča fost grešni maj mult d toc alcā lumje ān regija Galileja?" 3 Nipošto! Istina je, akā nu vu okrinic dāla grešalā, Š voj isto osā propanic! 4 Š če gāndic d aštja optsprijače p karje sa duburāt kula ān Siloam ān Jeruzalem Š lja murāt? Dal gāndic k afost grešni maj mult d toc alcā lumja ān Jeruzalem? 5 Nipošto! Istina je, akā nu vu okrinic dāla grešalā, Š voj isto osā propanic!" 6 Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbā: "Njeki om avut smokvā karje asadit ān vinograd aluj. Vinja ān tot anu s vjadje dal arodit, ali na gāšat p ja ničuna smokvā. 7 Azās atunča alu omu karje s pobrinjaštje d vinograd: 'Jakač več trje aj viuv s vjed dal jaštje plod p smokvasta, ali nu I gāšask. Tajoj. Dāče s inscrpjaskā pāmāntu?' 8 A omula azās: 'Gospodarulje, las još u an. Osā surp Š osā puji pāngl ja gnoji. 9 Akā aja fiča la anu, možda osā rudjaskā smokva. Akā nu, atunča osā utaj d tinje.' 10 Isusu una sāmbātā ānvāca ān sinagogā. 11 Jakā, afost ānklo una majarje ān karje afost optsprijače aj sufljetu alu rov karje ufiča bulnavā. Afost grbavā Š nikako na putut s s ispravljkā. 12 Kānd Isusu avizut p ja, akimato la jel Š ja zās: "Majarje, osloboditā ješt d bualasta!" 13 Atunča apus mānilje aluj p ja. Majarje dāturdatā sa ispravit Š ančiput s slavjaskā p Dimizov. 14 Omu karje vudjaštje sinagoga sa nikāžat. Agāndit k Isusu prekršaštje zakonu alu Mojsije daja če likuja ān sāmbātā. Š azās alu naroduluj: "Šasā zālje ān duminkā zakonu alu nostru dopustjaštje s lukrizām. Ān zuviljalja vinjic s likujic, a nu sāmbātā!" 15 Domnu Isusu ja zās: "Voj lumjo karje avjec duavā licje! Š voj lukrizāc sāmbātā. Toc voj dizljigāc ān sāmbātā p volu ili p magaracu Š i skutjec dān štalā la apā s bja, dal nu? 16 Asta majarje karje je sāmānca alu Abraham karje Sotona acānāto lījgātā optsprijače d aj. Dal stvarno gāndic k na atribut s fije dizljigatā ān sāmbātā dāla asta bualā ku karje irja lījgata?" 17 P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcā sa radujit d čudurj karje afukut Isusu. 18 Isusu azās: "Kum izglidjaštje cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk? 19 Cara alu Dimizov je kašā sāmānca mikā alu gorušice karje omu asadit ān baštjava aluj. Aja krjaštje marje kašā ljemnu Š puji vinje s gnizdjaštje ān krāči aluj." 20 Jar antribat: "Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov? 21 Aja je kašā germa karje majarja alato Š amišāto ān marje količinā d pjelm pānd tot zolu nu sa drikā." 22 Isusu putuja ān Jeruzalem. Pānd triča p trgrj Š p saturj Š p drum ānvāca, 23 njeko la antribat: "Domnulje, dal Dimizov samo osā spasaskā pucān lumje dāla sud?" Isusu azās: 24 "Cara alu Dimizov je kašā kasa karje arje ušā strāmtā. Trudicāvā s untrāc p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusā puatā. 25 Kānd toc ažuns Š gospodaru sa skulat Š ankis ušā, nusā kutizāc s untrāc. Atunča osā stāc afar Š osā bātjec la ušā. Osā zāčec: 'Domnulje, diškidje nuavā!' A jel osā zākā: 'Nu štiuv činje ištjec Š dundje vinjic.' 26

Atunča osā rubic: 'Noj ku tinje amankat š abut, š tu njí ānväcraj p trgruje alji noštri!' 27 A jel vuavá osá záká: 'Nu štiuv činje ištjec š dundje vinjic. Fudic däla minje, toc voj lumjo karje fičec rov!' 28 Ānklo osá pländec š osá škrcijic d dinc än tugä känd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbá än cara alu Dimizov, k voj sängurj afost putiric. 29 Š osá vije lumja d tuatje pärč alu pämäntuluj, čak š älja karje nuje Židovj, š osá mälańče la gozbá än cara alu Dimizov. 30 Jakä njeke karje akuma s smatrašte k je maj mič osá fije atunča maj marje, a njeki karje akuma s smatrašte k je maj marje osá fije atunča maj mič.' 31 Än vrijamaja, känd Isusu azavršat ku vorba, avinjít la jel njeke farizeji š azás alu Isusulj: 'Fuđ da iča daja če Herod vrja s t muarje!' 32 A Isusu lja zás: 'Fudic š zäčec alu aja lukavaj lisicaj: 'Jakä, jo osá putirjesk p sufljeti alji rovj š likujskä astáz š mänje š aldä trje zälje osá dovršask lukru alu mjov.' 33 Da, astáz, mänje š däpä mänje mora s nastavesk p drum. Dali nuje aja än Jeruzalem undje umuarä p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu? 34 O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje š umorj ku buluvanji p älja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kät vorj avrut s sträng p lumja ata kum kloca sakupljašte p puji š punje dusu ja, ali tu nu ma dat! 35 Dimizov osá napustiškä p tinje. Istina je, nu maj m vjež više tot pänd nu vinje vrijamja pänd god nu zäčec: 'Blagoslovit äla p karje Domnu atrimjes!"

14 Än una sämbätä Isusu avinjít än kasa la uno vođe alu farizejulor s mälańče. Toc karje afost än kasä s ujta s vjadä če Isusu osá fakä. 2 Jakä, la intja alu Isusulj irja njeki om karje avut apä än jel. 3 Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije: "Dopustište zakonu s s likujskä än sämbätä ili nu?" 4 Jej atikut. Š Isusu apus mäna p omu karje bulnav, la likujit š ja zás: "Poc s pljeć." 5 A alor azás: "Akä bijatu alu vostru ili volu kadje än puc än sämbätä, dal nusä l skutjec? Sigurno odma osá l skutjec, š akä je sämbätä!" 6 Jej na vut p aja če s zákä. 7 Pänd Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljadje maj bunj lokurj la domaćin. Daja Isusu lja spus asta vorbä: 8 "Känd njeke t kjamä la nutä, nu la maj bun lok la gozbä. Če akä je kimat njeke maj važniji d tinje?" 9 Äla karje ta kimat p tinje š p jel osá vije s c zákä: 'Skual š las loku alu omusta!' Atunča mora s t skolj š p pljeć la zadnji lok š osá fi sramotit. 10 Känd t njeko kjamä nu la maj bun lok la gozbä, njego ja zadnji lok. Atunča känd äla karje ta kimat t vidja, osá vije s c zákä cije: 'Ortakulje, vinä š šaz la maj bun lok.' Aša osá primješt čast la tuatä lumja karje je la gozbä. 11 Činje p jel sängur adrikä, osá fije ponizät, a äla karje sängur p jel ponizašte osá fije adrikat." 12 Atunča Isusu azás alu farizeju p karje la kimat: "Känd kjem p gostjamja la ručak ili la vičera, nu kima samo p ortaci alji tej, p fracä, p familija nič komšiji alji bugac, k š jej p tinje osá kjamä š aša c äntuarčje zajamu. 13 Njego känd fač gozbä kjamä š p lumja karje je särač, invalid, p älja karje nu puatje s umblej š p lumja vuarbä. 14 Karje nu puatje s t kjamje la gozbä s c äntuarkä zajamu. Atunča osá fi zaista blagoslovit, k Dimizov osá c äntuarkä zajamu, la zuvä karje vinje s uskrisnjaskä toc pravedni lumje däla morc." 15 Känd unu däla alcä gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzät kum Isusu asta arubit, jel azás: "Blago alu tot äla karje osá

mälańči la gozbä än cara alu Dimizov!" 16 Isusu ja zás: "Njeki om afukut marje gozbä š akimat p mulc lumje. 17 Känd vičera afost sprimitä, atrimjes p argatu aluj s zákä alu gostjamje p karje akimat: 'Tot je gata. Vinjic!' 18 Ali tot äla ančiput s zákä k nu puatje s vije. Unu azás alu argatuluj: 'Amkumprat njeka njivä š mora s plječ jar s m ujt. Märog d tinje, oprostjaštem.' 19 Altu azás alu argatuluj: 'Amkumprat činč parurj d volurj š plječ s vjed kum orjašte. Märog d tinje, oprostjaštem.' 20 Aldä trje azás alu argatuluj: 'Akuma ma surat, š daja nu pot s viuv.' 21 Argatu sa tors š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azás. Gospodaru p aja sa nikäžat š azás alu argatuluj: 'Fuđ odma p lardj š p uskje ulic än tot trgu š duj aiča p särači š p invalid, p lumja vuarbä, š p älja karje nu puatje s umblej.' 22 Känd aša afukut, argatu azás: 'Gospodarulje, amfukut aja če zapovjedit tu š jaštie još lok.' 23 Azás gospodaru alu argatu aluj: 'Fuđ afar dän trg š katä p drumurj š p stazije š natirjaštilje s vije s m napunjaskä kasa. 24 Istina je ničunu d älja prvi p karje akimat nusä mälańk nimika d gozba amja!' 25 Pänd Isusu anastavit drumu aluj än Jeruzalem, la sljedit jako multä lumje. Isusu sa okrinit š azás alor: 26 "Akä njeke vrja s m sljedjaskä, nu puatje s fije učeniku alu mjov akä vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Än usporedbä ku ljubavu aluj kätri minje, jel mora s mrzaskä š p tatusov, p mumusa, p mujarja, p kupi, š p fracä, p surorilje, čak š p životu aluj. 27 Činje nu ja kruča aluj š nu pljakä däpä minje, nu puatje s fije učeniku alu mjov. 28 Akä njeke däla voj vrja s sagradješt kulä, nusä šäz prvo š s procinješt kät kuštašte s vjadä arje dästul banj s u završaskä?" 29 Inače možda osä c nistanjaskä banj däpä aja če završašt samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje osä rädä d tinje. 30 Osä zákä: 'Ästa om ančiput s gradjaskä, a na putut s završaskä!' 31 Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskä än rat ku altu car, akä na gändit dal puatje s pobidjaskä? Dal prvo nusä s sastajaskä ku savjetnici aluj š s rubjaskä ku jel dal puatje ku aluj zjače mij d vuastje s savladjaskä p äla karje p jel vinje ku duavažač mij d vuastje?" 32 A akä shvatjašte k nusä puatä s pobidjaskä p altu car, osä trimjatä p postanikurlje la dušmanu aluj pänd je još maj däpartje. Osä äntrjabje p altu car če vrja däla jel s puatä s fije miru änträ jej. 33 Isto aša, gändic d cjenä s m sljedic. Nimilja däla voj nu puatje s fije učeniku alu mjov, akä nu lasä tot če arje. 34 Älja karje je uistinu učenikurlje alji mjej je kašä sarja. Sarja je bunä, ali akä apurdut okusu, če osä fač jar s fije bunä? 35 Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacašte. Aja nuje bun d pämänt, a nuje bun čak š d hrpä d biljigar. Toc činje arje urjekj s audä, trjebej s puje urjakej š s razumjaskä!"

15 Zuviljašta mulc carinikurj š alcä grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjakej la ānväcala aluj. 2 Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: "Isusu s družašte ku grešnikurlje! Čak š mälańka ku jej!" 3 Isusu d aja arubit asta vorbä: 4 "Akä njeke däla voj arje usutä d voj š pjardje una däla vuaje, če osä fakä? Dal nu lasä nuaväzač š nuaväp p pjanä š s plječe s ukatje š p aja una karje apurduto pänd nu ugåsašte?" 5 Sigurno! Š känd ugåsašte, upunje p umirje tot vjasäl 6 š aduc akas. Atunča kjamä p ortaci š p komšiji s lji zäče: 'Veseljcävå ku minje! Angåsat p vuaja karje sa purdut!' 7 Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjašte däla

grešala njego d nuvavžać š nuvavžće karje je pravedni š već sa okrinit la Dimizov." 8 Atunča Isusu azas: "Također, akā njeka mjujarje arje zjače kovanic d arđint š una pjardje, če osă fakă? Dal nu prindje lampa, s mätäřka kasa š s ukatje binje? 9 Sigurno! Š känd ugåsašte, kjamä p prijateljicilje š p komšinicije š zäče: "Veseljcävku minje! Angäšat banji karje apurđut!" 10 Istina je, isto aša, Dimizov š andelurje aluj s radujašte d unu grešnik karje s okrinjašte la Dimizov." 11 Atunča Isusu arubit asta vorbä: "Afost unu om karje avut doj fičorj. 12 Fičoru alu tänär azäs alu tatusov: 'Tato, vrjauv talu alu mijov d imanja ata akuma majdatä če osă morj.' Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tänär fičor adat talu aluj. 13 Känd atrikut duavä trje zälige fičoru alu tänär avindut tot, aplikat dän kasä, š aplikat däpartje än alta državä š änklo atrijf frzdä minc š rasipja tuatje banji p jel. 14 Känd apotrošat tuatje banji aluj, än pämäntula karje irja afost marje fuamje š na vut če s mälańčje. 15 Aša aplikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku ali pämäntula p karje atrimjes än pjanan s pázaskä porči. 16 Jel afost atätha flämänd k avrut čak s mälańčje mäňkarja ku karje s räňjašte porči, ali nimilja nu ja dat. 17 Känd fičoru alu tänär napokon ashvatit ča fukut, aģandit: Toc radniči karje lukrjaž d tatimjov arje mäňkarje maj mult njego čije dosta d mäňkat, a jo aiča mor d fuamje! 18 Mäduk da iča, pljek la tatimjov š osă ji zäk: 'Tato, ampogrešat päntruv Dimizov š päntruv tinje. 19 Nu sánt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Märog d tinje, primaštím s lukrjez la tinje ka radniku alu tov.' 20 Aplikat d lokula š sa dus la tatusov. Känd još irja d partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š la surutat. 21 Azäs bijatu: 'Tato, ampogrešat päntruv Dimizov š päntruv tinje! Nu sánt više vrjedan s mikjem bijatu alu tov.' 22 Ali tata azäs alu argacä aluj: 'Majdatä dućec aljina, aja karje maj mändrä, š I brkäcäle! Punjek aluj injelu p mänä š sandaljlje p pičuarje! 23 Š dućec maj bun mijel. Täjecälj s priredim gozbä š s nji veselim. 24 Daja če ästa bijatu alu mijov irja mort, a akuma je viuv! Irja purđut, a akuma je gäšat!' Š ančiput s s veseljaskä. 25 D vrijamajka fičoru maj bätäřn alukrizat än polje. Känd sa tors dän polje š avinjut aupruapje la kasä, auzat k nontru käntä š žuakä. 26 Akimat la jel p unu d argat s äntrjabje če s dogodjašte aja. 27 Argatu ja zäs: 'C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mijel s proslavjaskä če nuvavžće sa tors bijatu viuv š zdravän.' 28 Ali maj bätäřn fičor sa nikäžat š aodbit s untrje än kasä. Aša tatusov aišat afar s s ruedje mult d jel s uträ än kasä. 29 A fičoru ja zäs: 'Jakä, jo atätha aj c služäsk š nikad na odbit s fak aja če maj zäs, ali mije nikad nu madat čak š krapä d gozba amikä ku ortači alji mjej. 30 Ali känd sa tors ästa bijatu alu tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mijel š apriridit gozba d jel!' 31 Tatusov ja zäs: 'Fičoru alu mijov, tu ješt stalno ku minje. Tot če am pripadnjašte cije. 32 Ali trjebjje s proslavim š s nji radujim daja če ästa fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja purđut, a akuma je gäšat!'"

upravilejštu bugacija amja. Pripremaštje papirulje čenkarje skrij tuata imanja amja čenječe dugujaštje.³ Upravitelju paja azas sāngur aluj: 'Gospodaru osā m lasā. Kum akuma osā priživyesk? Nu sānt capān s surp, šm rušanje s prosāsk.'⁴ Štuv če osā fak kānd gospodaru m lāsa, osā fak aša k lumja osā m primjaskā čen kasā alor šs pobrinjaskā d minje. ⁵ Atunča akimat unu kāti unu p dužnikurje alu gospodaruluj. P prvi antribat: 'Kāt ješt datorj alu gospodaru alu mjoy?' ⁶ Dužniku ja zās: 'Usutā d bātojurj d ulje.' Upravitelju ja zās: 'Jakā računu p karje skrije k ajzās k osā platještj usutā. Sāz š majdatā skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p činzač.'⁷ ⁷ Atunča upravitelju p altu antribat: 'Kāt ješt tu datorj?' Dužniku ja zās: 'Usutā d košarje d gruv.' Upravitelju ja zās: 'Jakā računu p karje skrije k ajzās k osā platještj usutā. Sāz š majdatā skrije još unu račun. Prominjaštje iznosu karje duguještj p optzač.'⁸ ⁸ Kānd gospodaru auzāt aja ča fukut nepošteni upravitelju, la pohvalit ča fost aša d snalažljiv. Istina je k lumja p pāmāntusta jaštje mult snalažljivi pānd s pripremaštje d životu alor čen pāmāntusta. Jej jaštje maj mult snalažljivi dāla lumje karje trijaštje čen luminā pānd s pripremaštje d životu alor pāmānt karje vinje. ^(aīon g165) ⁹ Aša punjec binje urjajke: Koristic bugaciju ali pāmāntusta s ažutāc alu alciloz s steknic ortač čen čerj. Atunča kānd osā fic morc š lāšac bugaciju ali pāmāntusta, osā primjaskā p voj čen vječna kasā. ^(aīonios g166) ¹⁰ Činje god je vjeran čen mič stvarurj, osā fije vjeran šen maj marj stvarurj, a činje god je nepošten čen mič stvarurj, osā fije nepošten šen maj marj stvarurj. ¹¹ Akā nu ištjec vjerni čen bugaciju ali pāmāntusta, činje osā vu dja bugacije p čerj?¹² Šakā vuavā nu puatje s povirjaskā aja če pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osā vu dja aja če vuavā osā pripadnjaskā?¹³ Ničunu argat nu puatje s služaskā p doj gospodarurj. P unu osā mrzaskā, a p altu osā vrja, ili alu unu osā fije vjeran, a p altu osā prezirjaskā. Nu putjec s služāc š alu Dimizov š alu bugacije.¹⁴ Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjajke š sa līgat d Isusu. ¹⁵ Atunča Isusu lja zās: 'Voj la intja alu lumjej fiček k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštrje. Aja če lumja smatraštje k je bun, aja Dimizov smatraštje k nu vridjaštje nimika.'¹⁶ ¹⁶ 'Pānla vrijjamaja kānd avinjil Ivan karje bātjazā, Dimizov arātat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurje askris. Da tunča noj rubim Bunā vorbā d cara alu Dimizov š nagovorim tuata lumje s untrje čen jel. ¹⁷ Tot čje skris čen Zakon osā s ispunjaskā. Maj ušurje osā nistanjaskā čerju š pāmāntu njego s nu s ispunjaskā š maj mikā slovā d Zakon. ¹⁸ Na primer: činje god s rastavaštje d mugarje š s suarā dāpā alta fače preljub, š činje god s suarā dāpā mugarje karje irja rastavītā fače preljub.¹⁹ ¹⁹ Isusu arubit asta vorbā: 'Afost unu bogataš karje s ānbrka čen skumpje cualje, š tuata zuva amānkāt maj bunā mānkārje. ²⁰ A pānglā uša aluj azukut sāraku karje sa kimā Lazar, karje afost pljūn d cirurj. ²¹ Lazar afost atāta flāmānd k avrut s mālāncje čak š puškāj karje kādja dāpā astal alu bogatašuluj. Još maj rov, vinja kānji š lindja cirurje aluj. ²² Una zuvā amurit sāraku š andeli la dus pānla lok d čast pānglā Abraham. Maj ānko amurit š bogatašu š la āngrupat. ²³ Š bogatašu aplikat ānko undje loku d kaznit. Pānd s muča, sa ujat čen sus, š avizut d dāpartie p Lazar ku Abraham. ^(Hadēs q86) ²⁴ Bogatašu astrictat:

16 Isusu arubit alu učenikulor asta vorbă: "Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugacija aluj. Una zuvā njeko azas alu bogatašuluj kum upraviteļju rasipjašte imanja aluj. **2** Bogatašu akimat la jel p omula karje upravljašte ku imanja aluj š la zās: 'Kum aputut aia s mi fač? Nu poc više s

'Tato Abrahame, smilujaštje mitje š trimjatje p Lazar s umučaskš vruhu alu đajštiluj än apă š s vije aiča s m ričaskš lјimba daja če mult patjesk än fokusta!' 25 A Abraham ja zăs: 'Bijatu alu mјov, dătje d gănd k tu ajdobilid bunje stvarurj pănd atrijit p pămănt, a Lazar rov. Akuma jel aiča utješăt, a tu t mučeštj. 26 Osim d aja, äntră noj jašte marje provalije. Ālja karje avrja da iča s trjakă la voj nu puatje s fakă aja, a nič d partja avuastră karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakă aiča.' 27 Bogatašu ja zăs p aja: 'Tato Abrahame, am činč frac. Mărog d tinje, trimjatälj atunča p Lazar än kasa alu tatinjov s lji opominjaskă s nu vije jej än lokusta undje trpjesc marje mukă.' 29 Ali azăs Abraham alu bogatašulj: 'Nu vrjav. Fracă alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurje d mult askris s lji opominjaskă. Trjebje alor s krijadă š s okrinjaskă dăla rov!' 30 A bogatašu ja zăs: 'Nu vrja, tato Abrahame! Ali akă lji vinja njeko dăla morc, osă okrinjaštje dăla rov.' 31 Ali Abraham azăs alu bogatašulj: 'Akă nu krijadje alu Mojsije š alu prorokurj, nusă s uvirjaskă čak š akă njeko s skuală dăla morc.'

17 Atunča Isusu azăs alu učenikurje aluj: "Lumja sigurno osă fakă stvarurj d karje p alcă navadjaštje p grešală. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskă. 2 Alu omula arfi majbinje njeko s la runče än apă ku marje buluvan păngă găt, njego s navadjaskă p grešală p una dăla maj mik om. 3 Pa păzăcăvă če fićec. Akă grešaštje još unu dăla učeniku alu mјov, zi k aja ča fukut k nuje binje š jartăj akă s okrinja dăla grešală aluj. 4 Čak š akă d šaptje vorj p zuvă grešaštje părtruv tinje š šaptje vorj s šantuarcje š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartăj!" 5 Atunča apostoli azăs alu Domnulju Isusulj: "Ažutanje s kridjem maj mult!" 6 A Domnu Isusu lja zăs: "Akă avjec vjeră atăta pucan kaša sămânca alu goruščică, aputja s zăcet alu dudusta: 'Skuatitje ku korijenu d pămănt š posadjaštite än apă', š apunja urjake la voj. 7 Zăcem k njeko dăla voj arje argat karje lukrjază än polje ili s brinjaštje d voj. Kănd argatu s šantuarcje d polje, dali gospodaru iziči: 'Vină akuma, šaz š mălănkă?' Nu ji zăce! 8 Umjesto aja, osă zăkă gospodarul aša: 'Priredjaštjem vićera! Dăzbrakitje š poslužaštje p minje ku mănkarsă š ku bjarja! A kănd jo završa, poc tu s mălăncă š s bjaj.' 9 Dali gospodaru duguaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskă daja ča fukut aja če irja azapovjedit aluj? Nu! 10 Aša š voj, kănd fićec aja tot če vuavă Dimizov azapovjedit, zăćec: 'Noj ištem samo argac š nu zasluzăm pohvalje k samo fićem dužnost alu nostru.' 11 Pănd Isusu još uvjek pljika kătri Jeruzalem š putuja păngă graniča alu regije Samarije š alu regije Galileje, 12 avinjut pănlă njeki sat. Pănd untra än sat, la vizut zjače lumje karje avja gubă, zarazna bubală p pjålje. Jej astat majdăpartje 13 š ančiput s striđe dăń tot glasu: "Isusulje, gospodarulje, smilujaštje p noj!" 14 Kănd Isusu lja vizut, lja zăs: "Fuđic š pokazăcăvă la popje s puatje jej s vu pregledjaskă!" Pănd apljikat kătri popje, sa likujit d gubă. 15 Kănd unu d dej avizut k je likujit, sa tors š aslavit p Dimizov p tot glasu. 16 Akăzut la intja alu Isusuluj ku fălcă kătri pămănt š ja zahvaljiti. Afost omula d Samarija. 17 P aja Isusu antribat p ālja karje afost ku jel: "Dali Dimizov na likujit p zjače lumje? Undje ālja alanc nuavă? 18 Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mije š azahvaljiti alu Dimizov?" 19 A alu omula atunča Isusu azăs: "Skual š fuđ. Tu taj likujit daja

čaj krizut." 20 Ăn una zuvă farizeji antribat p Isusu: "Kănd vinje cara alu Dimizov?" Isusu lja zăs: "Omu nu puatje s predvidjaskă kănd vinja cara än znakurj karje promatrjaštje. 21 Lumja nusă puatje s zăkă: 'Jakălăj aiča jel!', ili: 'Jatălăj anklo jel!' Jakă cara alu Dimizov akuma äntră voj." 22 Atunča alu učenikurje aluj azăs: "Vinje vrijamja kănd s fic žaljnič s vidjec zuva kănd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavesk, ali nusă putjec. 23 A lumja s vu zăkă: 'Jatălăj anklo je', š: 'Jakălăj aiča jel!', ali nu dăc fuga dăpă jeg s m kătăc. 24 K kum š toc vjadjе munja kănd s pojaviaštje aša s fije än zuvaja kănd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavesk. 25 Ali majdată trjebje mult s trpjesc š lumja än asta vrijamje trjebje s m odbacaskă." 26 Š isto aša, kum afost än zuvilje kănd Noa afost viuv š aša osă fije än zuvilje majdata kănd jo, Bijatu alu Omuluj, osă m pojavesk: 27 Kašă uvjek nastavlja s mălăncë š s bja, s s ansuarje š s miriti, tot pănlă zuvă kănd Noa auntrat än marje brod. A atunča avinjut potopu š p toc lja uništiti karje na fost än marje brod. 28 Š isto aša kum afost än zuvilje kănd Lot afost viuv: lumja än asta regija kašă uvjek nastavlja s mălăncë š s bja, s kumprije š s vindă, s obradjaskă pămăntu š s gradjaskă. 29 Ali än zuvaja kănd Lot aišat dăń trg Sodoma än karje atrijit, atunča dăń cerj foku ku buluvanji karje ardje akăzut ka pluaja p jej š aumurăt p tuată lumja än aja regija. 30 Isto aša osă fije š än zuvă kănd osă m pojavesk jo, Bijatu alu Omuluj. 31 Činje god än zuvaja p krovu alu kasăj, a stvarulje alor je än nontru, s nu s dja än zos än kasă la stvarurj aluj! Činje god s găsaštje än pijnă, s nu s šantuarcă ändräti s ja stvarulje aluj! 32 Dăcăvă d gănd če sa dogodit kănd mujarja alu Lot sa ujat ändräti än Sodoma š apoginjiti! 33 Činje god pokušaštje s păzaskă životu aluj, osă I pjargă, a činje god spremjan s lasă životu aluj, osă I păzaskă. 34 Istina je, än nuaptaja kănd osă m pojavesk, doj lumje karje s skulkă än isti pat, p unu osă ja, a p altu osă I lasă. 35 Dăla duavă mujerj karje zajedno än mlin mačină, p una osă ja, a p alta osă I lasă. 37 Učenikurje aluj i äntrjabă: "Domnulje, undje asta osă fije?" Isusu lji zăće: "Undje zaće lumja muartă, anklo s sakupjaštje lešinari."

18 Isusu rubja alu učenikurje aluj asta vorbă s lji änvacă kum trjebje uvjek s s ruagă š nikad s nu odustanjaskă: 2 "Irja än njeki trg unu sudac. Nič k irja aluj frikă d Dimizov nič ka marit d lumje. 3 A än trgula irja š njeka udovică karje stalno vinja la jel s ruga d jel: 'Adăm pravdă părtruv dušmanu alu mјov!' 4 Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agăndit: 'Š akă numi frikă d Dimizov š nu marjesk d lumje, 5 osă dauv pravdă alu asta udovică daja če m stalno zmitjaštje, s nu vije stalno s m dosadajskă!'" 6 Zăće Domnu Isusu: "Āsta sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja če jel ipak aodlučit! 7 Dali nusă dja Dimizov pravdă alu lumja aluj karje akuljes š karje zuva s nuaptja plănde la jel? Dali Dimizov osă odgodjaskă s lja žută? 8 Istina je, änprispă Dimizov osă lji dja pravdă. Ali kănd jo, Bijatu alu Omuluj, mătork p pămănt, dal osă găšask p lumje karje aša krijadje än Dimizov?" 9 Isusu rubja asta vorbă alu lumje karje s uzdja än jeg k je pravedni, š găndja k je maj bunj d alcă: 10 "Doj lumje avinjut än Hram s s ruadje. Unu afost farizeji karje lumja I poštuja, a altu om irja carinik karje lumja I mrăza. 11 Farizeju astat š sa rugat d jel: 'Dimizovulje, fala cije

če nu sānt kašā alcā lumje: lojovj, aščja karje nuje pravedni kātri lumje, preljubnikurj ili kašā carinikusta. **12** Dadavorj ān duminkā pustjesk š d tot če stiknjesk zdauv cije unu tal.¹³ A cariniku astat maj d partje š nu sa osudit s s uijte ān čerj. Jel tuguja š s bātja ān tjept š rubja: 'Dimizovulje, smilujaštje mijе karje sānt om rov!' **14** Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj š da tunča Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K činje p jel sāngur adrikā, Dimizov osā I ponizaskā, a činje p jel sāngur ponizaštje, Dimizov osā I adrikā." **15** Jej duča alu Isusuluj š maj mič kupi s puje māna p jej š sa rugat s lji blagoslovjaskā Dimizov. Kānd učenikurlje aja opazāt, jej lja zabranit s adukā kupi. **16** Ali Isusu avrut s vije kupi š zāče: "Lāšac kupi s vije la minje š nu lji putiric k cara alu Dimizovuluj pripadnjaštje alu ālja karje kašā kupištja! **17** Istina je zāk vuavā, akā njeko vrja s primjaskā cara alu Dimizovuluj jel mora s postanjasjkā kašā kupilu. Inače nikad nusā untrje ān jel!" **18** Njeki poglavari āntrijabā p Isusu: "Učiteljule alu bun, če mora s fakā s primjesk vječni život ku Dimizov?" (**aiōnios g166**) **19** Isusu I āntrijabā: "Dāče m kjem k sānt bun? Bun je samo Dimizov. **20** Zakonu alu Mojsije šti: 'Nu fiča preljub', 'Nu umura', 'Nu fura', 'Nu optužuja ku minčunurlje', š 'Poštujaštje p tatutov š p mumutal!' **21** Omu azās: "Poštujesk tuatje aščja zapovjedi alu Mojsije još kānd irjam tānār." **22** Isusu zāče alu omuluj: "Još nješto c faljaštje. Fuđ š vindje tot če aj, a banji podiliaštje alu lumje karje sārač š osā aj blago p čerj. A atunča vinā š pratajštimā!" **23** Āla om irja mult bogat š mult sa žalostit kānd auzāt aja če ja zās Isusu. **24** Kānd Isusu la vizut kāt je žalostit, jel azās: "Kum je grjev alu bogatašilor s untrā ān cara alu Dimizov! **25** Maj ušurje arfi alu devāj s s provučaskā p rupā alu akuluj njego alu bogatašuluj s untrā ān cara alu Dimizov!" **26** Ālja karje aja auzāt atribat: "Pa činje atunča puatje s spasaskā?" **27** Isusu lja zās: "Aja če lumje nu puatje s fakā, Dimizov puatje." **28** Petar zāče: "Jakā, noj tot alu nostru alašat š t sljedim." **29** A Isusu lja zās: "Istina je zāk vuavā, tot āla karje alašat kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracā, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov! **30** već akuma p āsta pāmānt osā primjaskā maj mult njego ča lāsat, a p āla pāmānt karje virje osā primjaskā vječni život." (**aiōn g165, aiōnios g166**) **31** Isusu astrāns p duavāsprijače apostolurj š lja zās: "Jakā untrām ān trg Jeruzalem. Ānklo osā s ispunjaskā tot če prorokurje askris ān Svāntā pismā d minje, d Bijatu alu Omuluj. **32** Osā m predajaskā alu lumje karje narje frikā d Dimizov, osā sprudjaskā d minje, osā m zlostavljaskā š osā škupje p minje. **33** Š jej osā m batā ku biču š osā m umuarā, ali d trje zālje jo osā m skualā dāla morc." **34** Ali učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskā k aščja stvarurj osā ispunjaskā vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s shvatjaskā če Isusu alor azās. **35** Kānd Isusu avinjut la uprapje d trg Jerihon, pānglā drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa. **36** Kānd vorbu auzāt p mulc lumje karje vinja kātri jel, aňtriba činje aja. **37** Jej ja zās: "Jakā vinje Isusu dān Nazaret." **38** Jel p aja astrigat: "Isusulje, Bijatu alu David, smilujaštite mijē!" **39** Lumja karje afost la intje ja zās s takā, ali jel samo još maj tarje strigā: "Bijatu alu David, smilujaštite mijē!" **40** Kānd Isusu auzāt, astat š zapovjedit alu lumjej s dukā omu la jel. Kānd vorbu avinjut maj uprapje, Isusu

la tribat: **41** "Če vrjav s fak d tinje?" Omu karje je vorb ja zās: "Vrjav s m torč vidu, Domnulje!" **42** A Isusu ja zās: "Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut." **43** Omu karje nu vidja dāturdatā avizut š aplikat p drum dāpā Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljut alu Dimizovuluj.

19 Isusu auntrat ān Jerihon. Pānd jel atrikut p trgula, **2** afost ānklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku ān aja regija d Rim š mult bogat om. **3** Apokušat s vjadā p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s I vjadā pisti multā lumje. **4** Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvā pānglā karje atribija Isusu s trijače s puatā p ja s I vjadā. **5** Kānd Isusu ažuns pānla smokvā, sa ujtat ān sus š ja zās aluj: "Zakeju, majdatā dātje ān zos! Astāz mora s viuv la tinje ān gostjamje." **6** Zakej majdatā sa dat ān zos š la primit p Isusu ān gostjamje, tot bukurat. **7** Ali tuatā lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskā: "Nu trjebe s pljače ān gostjamje la omu rov!" **8** A maj ānklo Zakej saskulat š zāče alu Domnuluj Isusuluj: "Jakā pola d imanja amja dau alu lumjej karje je sārakā, a p tot āla p karje la šālat s ji tork d patru vorj kāta amlat dāla jel." **9** Isusu azās p aja: "Astāz ān kasasta avinjut spasjala k š omusta je prava sāmānca alu Abraham! **10** Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjut s kat š s spasāsk p lumja karje je purdutā." **11** Pānd lumje apus urjake la Isusu, daja če irja la uprapje d Jeruzalem ř jej agändit k s cara alu Dimizov akuma s pojaviaštje, Isusu lja spus asta vorbā: **12** "Njeki om dān familije bunā sa sprimit s putujaskā p dāpartje pāmānt. Jel atribut s pljače ānklo s dobijaskā vlastu dāla caru marje. Atunča s āntuarče ān pāmāntu aluj s puatā s vladjaskā ka caru. **13** Majdatā njego ča pljikat akimat p zjače argac aluj, adat alu tot usutā kovanic d arđint ř lja zās: 'Trgujic pānā god jo nu vinja.' **14** Ali lumja d pāmāntula aluj l mrza s atrimjes la caru alu marje p poslanikurje s zākā: 'Nu vrjem jel s carujaskā p noj.' **15** Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š kānd sa tors akasā, azapovidit s kjamje p argacā alu karje jel adat banji. Avrut s štije kāt tot āla zaradit d jel. **16** Prvi argat avinjut š zāče: 'Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d zjače vorj maj mult.' **17** Zāče caru: 'Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran ān maj mikā, c dau s vladješt p zjače trgorj.' **18** Altu argat avinjut š zāče: 'Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat š afukut zaradā d još činč vorj maj mult.' **19** Š p aja caru zāče: 'Tu osā vladjaštje p činč trgorj.' **20** Ali aldā trje argat avinjut frzdā zaradā š ji zāče: 'Gospodarulje, jakāc arđintu. Lam cānut skuns ān maramicā. **21** Ma fost frikā d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuatā zaradā dāla āla če alcā uložāt d tinje š cāj tuatā bugacija dāla jej karje lukrizat d minje! **23** Dāče atunča na pus banji alji mje p bankā? Aša barem adobidja kamatje.' **24** Atunča caru zāče alu lumje karje afost aiča uprapje: "Lāčaj dāla jel usutā kovanic d arđint ř dāčaj alu āla karje zaradit zjače vorj maj mult!" **25** Jej azās: 'Ali, gospodarulje, jel arje mij kovanic d arđint!' **26** Caru azās, 'Istina je tot āla karje koristaštje binilje aja ča dobidoit, osā dobijaskā još maj mult, a toc karje nu koristaštje binilje aja ča dobidoit, osā s s ja š aja če arje. **27** Ali ālja dušmani alji mjej, karje na vurut s lji fiuv caru, dućečalje aiča

š lji umurāč la intja amja." 28 Dăpă aja če Isusu azăs, nastaviti s pljače la intja alor kătri Jeruzalem. 29 Kănd avinjiti la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj učenikurj. 30 Lja zăs: "Fuđic än satula la intja avuastră. Š čim untrăc, osă vidjec p magaracu alu tănăr karje je ljigat karje nimilja nu la jahit. Dizljigăcălăj š dućecălăj aiča. 31 Akă āntrijabă njeko p voj: "Dăče dizljigăc p magaracu alu tănăr?" Zăčec samo: 'Trjebjje alu Domnuluj.' 32 Jej aplikat š angăsăt toto kum lja zăs Isusu. 33 Pănd jej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja tribat: "Dăče dizljigăc p magaracu alu tănăr?" 34 Jej lja zăs: "Alu Domnuluj āntrjabje." 35 Jej adus p magaracu alu tănăr la Isusu š prebacăt pisti jel ogrtăči alor š apus p Isusu p magarac s šagă. 36 Pănd Isusu plijka mulc lumje raširit alor ogrtăčurje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskă častu. 37 Kănd Isusu sa približăt undje drumu s slabadjie dăpă djai Maslina, učenikurj š mulcă lumje karje kridja än Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskă š s slavjaskă p Dimizov d tuată čuda karje avizut če Isusu majdată afukut. 38 Jej rubja: "Blagoslovit p caru p karje Domnu atrimjes! Hvaljic p Dimizov karje dă miru! Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj!" 39 Ali njeki farizejii karje irja ānklo azăs: "Učiteljulje, zapovidjaštje alu učenikurje alji tej s takă!" 40 Isusu zăče: "Akă jej osă takă, istina je, š buluvanj p tot glasu osă s radujaskă!" 41 Kănd Isusu avinjiti la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, plăndjia dăpă lumjaja än trgu. 42 š azăs: "Kănd barem samo s štijec če vuavă osă adukă miru! Ali akuma je vuavă skuns. 43 K vinje vrijamje kănd dušmani alji voštři s gradjaskă kulje pänglă zidu alu trgluj s vu napadjaskă d tuatje părcă, vuastja alor osă vu okuljaskă š nu putjec s fuđic. 44 Nusă s lasă än trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osă uništjaskă tot trgu alu vostru š tot čije än jel voj daja če na prepoznajit asta vrijamje kănd Dimizov p voj avinjiti s vu spasaskă." 45 Kănd unatrut än dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dăn jel s putirjaskă p tuată lumja karje ānklo vindje. 46 Isusu lja zăs: "Skris je än Svăntă pismă: 'Alu mijov Hramu s fije loku d rugală', a voj pretvorit än lok undje s strănde lopovi!" 47 Dăpă aja Isusu tuată zuva ānvăca än dvorištja alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcă vode alu židovilor s ujta kum s I apuće p Isusu š s I osudjaskă p muartje. 48 Ali jej nu ja putut nimika s ji fakă daja če tot narodu upija tuată vorba karje Isusu rubja.

20 Ăn una zuvă kănd Isusu ānvăca än dvorištja alu Hramuluj ř rubja alu lumjej Bună vorbă d Dimizov avinjiti upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vodilje. 2 Š jej la antribat: "Zi nuavă, dundjec pravo s fač aštja stvaruj? Činje ca dat vlast d asta?" 3 A Isusu lja zăs alor: "Š jo osă āntrijeb p voj. Zăčec mije 4 činje adat vlast alu Ivan karje bătjază s rubjaskă š s fakă aja ča fukut, Dimizov ili lumja?" 5 Jej raspravljia āntră jej če s zăkă alu Isusuluj. Jej azăs: "Akă zăčem: 'Dimizov', osă njii āntrijabă: 'Dăče atunča nu ja krizut?' 6 A akă zăčem: 'Lumja', tuată lumja osă arunče buluvanj š osă njii muară daja če je uvjeric k je Ivan proroku." 7 Atunča jej zăče alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan. 8 A Isusu lja zăs: "Kum voj mije nu zăčec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zăk vuavă činje mije adat vlast!" 9 Atunča Isusu lji spunje asta vorbă alu lumjej: "Njeki om asadit vinograd š adat än zajam alu omuluj

karje lukrijază ku vinogradu. Atunča omula aplikat š na vinjut mult lunj. 10 Kănd avinjiti vrijamja d strugurj s lja dună, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbă. Ali lumja karje lukrijază än vinograd je la butut p argatu š la trimjes āndrăt ku mănilje gualje. 11 Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes āndrăt ku mănilje gualje. 12 Gazda alu vinograduluj atrimjes aldă trje argat, ali jej p jel la ranit š la putirit. 13 Atunča gazda alu vinograduluj zăče: 'Če s fakă? Osă trimjet p bijatu mijov karje jo vrjavu. Vjerovatno p jel osă I poštujskă.' 14 Ali kănd lumja dăn vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azăs: 'Āsta osă naslijedjaskă imanja. L umurăm š atunča imanja osă fije nostru!' 15 La putirit dăn vinograd š la umurăt. Če găndic k osă fakă gazda alu vinograduluj kănd osă audă ča fost? 16 Osă vije š osă umuară p lumja dăn vinograd, a vinogradu osă dja än najam alu alcilor." Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zăs: "Nikad nu fićem nješto aša rov!" 17 Atunča Isusu binje s ujtă p jej š zăče: "A če značaštje atunča aja cije skrisă än Svăntă pismă: 'Buluvan karje graditelji arunkat postanit buluvan alu zgradej?' 18 Toc karje kadje p buluvanula osă spardje kašă găvanu d glină, š akă kadje āla buluvanu p njeko osă fije măchinat." 19 Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puče p Isusu d aja k jej binje aštijut k Isusu rubjaštje aja vorbă d jej. Ali na fukut aja k li irja frikă k lumja osă okrunjaskă pāntruv jej. 20 Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p Isusu š atrimjes dăpă jel řpijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuće p Isusu k azăs nješto rov kum s I predajaskă alu upravitelj alu rimuluj än asta regija kum aputja s kaznjaskă p Isusu. 21 Řpijunurje azăs alu Isusuluj, "Učiteljulje, štijem k rubješt š ānvăc istină š k nu ješ naklon alu unu om maj mult d altu, već ispravno ānvăc p lumja s trijaskă aša kum Dimizov vrja s jej trijaskă. 22 Spunjje nuavă dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje." 23 Ali Isusu avizut k pokuša s I puče än zamkă š lja zăs: 24 "Rătăcăm kovanica d ardint ku karje s platjaštje porezu. Alu činje je slikaja š alu činje lumje p ja?" Jej aodgovorit: "Alu caruluj." 25 Isusu lji zăče: "Atunča dăc alu caru cije alu caruluj, ali alu Dimizov dăc cije alu Dimizovuluj." 26 Daja na putut p Isusu pänglă toc s I optužăskă k azăs nješto če nuje binje, već atikut š sa mirat la vorbaja. 27 Atunča avinjiti la Isusu njeki saduceji. Saduceji nu kridja k lumja s skuală dăla morc, daja jej azăs alu Isusu: 28 "Učiteljulje, Mojsije askris än zakonu alu nostru k akă njeki om amurit š alăsăt dăpă jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora s ānsuarje p mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakă bijat. Āla bijat osă fije naslijedniku alu pāmăntuluj alu omula karje amurit š s adukă lumje aluj. 29 Udată afost šaptje frac. Prvi fratje sa ānsurat š amurit frzdă kupi. 30 Atunča altu fratje sa ānsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali š jel amurit. 31 Isto aša aldă trje fratje sa ānsurat š amurit. Š toc frăcă karje arămas sa ānsurat ku ja š toc d šaptje frac amurit frzdă kupi. 32 Maj ānklo amurit š mujarja. 33 Akă una zuvă toc morcă osă skualje, alu činje ja osă fije mujarja än zuvaja kănd irja mărtătă dăpă toc šaptje frac?" 34 Isusu lja zăs: "Lumja p pāmăntusta s suară š s mărită. (aiōn g165) 35 Ali lumja karje s skuală dăla morc trijaštje p pāmăntu alu nov. Š p ālja karje Dimizov smatraštje k je dostojni s trijaskă p pāmăntula, nusă ānsuară nič s miritje. (aiōn g165) 36

Osā fije kašā anđeli daja če nikad nusā muară. Jej jaštje kupi alu Dimizov daja če Dimizov lja tors dăla morc. 37 Ali akuma, dal morcă osā skualje dăla muartje? Čak š Mojsije apokazăt k morcă osā skualje. Mojsije aja apokazăt ān odlomaku d grmu karje ardje undje Mojsije azás k Domnu jaštje 'Dimizov alu Abraham š alu Izak š alu Jakov.' A jej amurit mult aj majdatā Mojsije azás aja. 38 A Dimizov nuje Dimizov alu ālja karje rămăne morc, već Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuată lumja smatrašte k jej vij. 39 Atunča azás njeki učitelji d zakonu alu Mojsije: "Učiteljulje, binje ajzás!" 40 Dăpă aja nu sa osudit s āntrijabă p Isusu aša pitanja. 41 Atunča Isusu lja tribat p lumja: "Dăče učitelji zăče k je Kristu bijatu alu Caru David? 42 K David săngur zăče ān knjigă alu Psalam undje askris: 'Domnu azás alu Domnuluj alu miov: Šáz p dirjaptă amja, s vladješt ku minje 43 pănd nu puj p dušmanji alji tej kašă klupa dusu pičuarje alji tijalje.' 44 Jasno je k David p Mesija akitmat 'Domnu alu miov'. Kum atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?" 45 Pănd narodu apus urjajke, Isusu azás alu učenikurile aluj: 46 "Păzăcăvă d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskă ku marje poštujală p ulic. Jej vrja s šagă p počasne lokurj ān sinagogje š la nutje. 47 P prejevarja imania alu udovicilor, a s ruagă mult s puată lumja s lji vjadă. Jej osā fije kaznic maj rov d alcă lumje."

21 Isusu ān Hram avizut p bogataši kum ubacăt banji ān blagajnă alu hramuluj. 2 Atunča avizut š p njeka udovică kum arunkă samo duavă maj mič kovanic. 3 Isusu azás alu učenikulor: "Punjec urjajke, k istina je, asta sărakă udovică apus maj mult njego jej toc zajedno! 4 K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d sărakă, adat tot če arje." 5 Kănd njeki učenikurile alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagradit d maj măndru buluvan š ukrasăt ku maj măndri darur karje lumja adat alu Dimizov, Isusu zăče: 6 "Osā vije vrijamaja kănd nusă rămiye nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu uitac. Tot s fije duburăt." 7 Š daja jej la antribat: "Učiteljulje, kănd tot aja osā dogodjašte? D karje znak osā najavljkă d tot aja če vinje?" 8 Ja zăs Isusu: "Păzăcăvă s nu vu ānšalje! Mulc osā vije š osā zăkă: 'Jo sănt Mesija' š osā zăkă avinjut kraju! Nu lji kridjec. 9 Kănd audjec d raturj š d pobună, na vjec frikă. Tot aja mora s dogodjaskă, ali kraju alu pămăntuluj nusă vije još." 10 Zăče još: "Narodu osā zaratjaskă pântruv narod š cara pântruv cară. 11 Osā fije marj potresurj. Osā fije fuamja š kuga p altje lokuri. Osā fije dogadajurj d karje lumja osā fije frikă š znakurj p čerj k vinje nješto rov. 12 Ali majdatā d aja če s fije, osā vu apukă š osā vu maltefirjaskă. Osā vu dja ān sinagogă la sud š p voj osā trimjatā ān kisuarje. Osā vu dukă la intja alu carurj š la upraviteljurj daja če sljedic p minje. 13 Osā vu zadiraskă p voj s putjec s rubic svjedočala avuastră d minje. 14 Nu vu brinic akuma če s zăcēc d minje ān obrană 15 k jo osā vu dav vorbilje š mudrost karje ničunu alu voštri protivnikurj nusă puată s odoljaskă nič s āntuarkă vorba. 16 Čak š roditelji, fracă, familija, š ortači osā vu predajaskă. Osā vu umuară p njeko d voj. 17 Toc osā vu zamraskă daja če sljedic p minje. 18 Ali ničuna d āştja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naštijaskă. 19 Osā dobidic život akă mijе răminjec vjerni." 20 "Kănd vidjec k vuastja opkoljašte

Jeruzalem, osā štijic k avinjut vrijamja d uništijala alu Jeruzalem. 21 Ālja karje sa trefit ān Judeja atunča s fugă ān djal. Činje je ān trg atunča s fugă dăni jel, a ālja karje s găsašte ān okolică atunča s nu untră ān trg. 22 K aja osā fije zălijile alu Dimizovuluj d kaznjala ku karje osā ispunjaskă tot če skrije ān Svântă pismă d asta vrijamje. 23 Grjev alu trudnicilor š alu mujerj karje dă s sugă ān vrijamjaja daja če osā vije marje rovu ān pămăntusta š marje gnjev osā kadă p narodusta. 24 Vuastja osā umuarje p njeka lumja š p alci osā lja dukă kašă p ratne zarobljenikurile ān tot pămăntu. Nežidovi osā gazaskă p Jeruzalemu păna god nu triča vrijamjaja alor." 25 "Osā pojavljaskă čudne znakurj p suarje, p lună š p stjalje. A p pămănt osā fije marje zbulnjală, ka valurje alu apăj āntră marje oluje. Pântruv aja tot narodu osā fije mult zabrinic š ispunic ku frikă. 26 Čak š stjaljilje p čerj osā skutirje. Lumja osā muarje d frikă š d marje užas karje osā vije p pămănt. 27 Atunča tuată lumja osā vjadă p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak ān marje moć š ān slavă. 28 Kănd aja tot ānčapje s dogodjaskă, avjec inimă š fic pljinj d nadă k Dimizov osā vu oslobođaskă āndată." 29 Atunča Isusu lja rubit asta vorbă: "Ujtacăvă la smokvă ili bilo d karje ljemn. 30 Kănd vidjec pupu alu smokvă atunča š săngurj štijec k je vara apruapje. 31 Isto aša kănd vidjec k virje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovuluj apruapje. 32 Istina je zăk vuavă, asta generacija nusă trjakă pănd tot asta nu s dogudja. 33 Čerju š pămănt osā trjakă, ali vorba amja s rămăje zauvjejk!" 34 Isusu azás: "Păzăcăvă š nu fic kašă lumja karje je tupav d mamurluk š d bjarje ili briga alu životusta. Inače, aja zuvă ruavă p voj osā iznenadjaskă 35 kašă zamka. K osā vije p tuată lumje karje stanujašte p pămănt. 36 Ān tuată vrijamja păzăcăvă š rugacăvă s putjec s avjec snagă s izdržic aštja stvarurj če vinje š fic spremic s stăc la intja amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj." 37 Isusu tuată zuvă ānvăca ān Hram, š sara pljika š provodja nuaptija p djal Masline. 38 A tot narodu s skula dănzorja š pljika ān Hram s puje urjajke la Isusu.

22 S približa Prazniku d mălaj frzdă germă. Āsta praznik s kima š Pasha. 2 Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije kăta kum s l apuce p Isusu š s l osudjaskă p muartje, ali lja fost frikă d lumje s nusă bunjaskă. 3 Ān vrijamaja Sotona auntrat ān Juda Iškariori karje je unu dăni jej duavăsprijače apostolurj. 4 Jel aplifikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurile alu străzăj d Hram kum s lja ažutje s apuče p Isusu. 5 Jej s raduja š ja obećit k ji dă banj. 6 Juda apristanit. Aša jel kăta bună vrijamja s lji dja p Isusu kănd lumje nusă fije upruapje. 7 Avinjut zuva s ānčapje Prazniku d mălaj frzdă germă, kănd s ţrtvuješte vuaje d vičeră alu Pasha. 8 Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: "Fudic š pripremic vičera alu Pasha s mănkám una." 9 Učenikurile antribat p Isusu: "Undje vrjaj s mănkám?" 10 Lji zăče aša: "Cim untrăc ān trg Jeruzalem, osā vu sretnjaskă unu om karje aduće apă ān bukal. Fudic dăpă jel ān kasă karje untră 11 š zăcēc alu domaćinuluj: 'Učitelju āntrijabă ān karje sobă puatje s mălăniče vičera alu Pasha ku učenikurile aluj.' 12 Jel osā vu ratje marje sobă p kat, karje spremiță. Ačija pripremic vičera." 13 Petar š Ivan sa dus ān trg š jej angăsăt tot kum Isusu lja zăs š ačija apriprimit vičera alu Pasha. 14 Kănd avinjut vrijamja d vičeră alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli.

15 Jel azás: "Amčeznit ku tot sufljetu s mǎlǎnk ku voj asta vičera alu Pasha majdatā d muka amja. **16** Vu zǎk k nu maj mǎlǎnk vičera alu Pasha pǎnd nu vinja zuva s s mǎlǎnče ān cara alu Dimizov." **17** Atunča alat paru ku vinu, azahvaljut alu Dimizov š zǎče: "Lǎc š podjeljc vinu āntrǎ voj. **18** Vu zǎk d akuša nu maj bjav vin pǎnd nu vinje cara alu Dimizovuluj." **19** Atunča alat mǎlaju Š zahvaljut alu Dimizov, la frǎnt ř la dat alu učenikulor, š azás: "Asta je tjeđa amja karje s predajaštje d voj. Mǎnkac asta mije d spomen." **20** Dǎpǎ vičer, aša alat š paru ku vinu š azás: "Asta je sǎndilje alu mјov karje s varsā kašā ţrtva d voj. Ku sǎndilje alu mјov Dimizov faće novi savez ku narodu aluj. **21** Pǎnglǎ tot jakǎ, izdajniku alu mјov šadje ku minje la astal. **22** Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu āla karje izdajaštje p minje!" **23** Učenikurlje ančiput s s prepirkaskǎ d aja činje dǎn jej arfi maj marje. **25** Isusu azás: "Carulje alu pǎmǎntusta vladjaštje p narodu alor š provodjaštje vlastu p jej. Š ālja carur vrja s lji faljaskǎ narodu k je maj bunj. **26** Ali voj nu fićec kašā jej! Naprotiv, maj marje āntrǎ voj s fije kašā āla maj mik, a vođa kašā argatu. **27** Mi zǎčec, činje je maj marje, āla karje šadje la astal ili āla karje i služaštje? Āla la astal, dǎnä? Ali nu āntrǎ voj, k, jakǎ, jo sǎnt āntrǎ voj kašā argatu. **28** Voj afost pǎnglǎ minje ānkušnijle alji mjalje. **29** Vu dauv s vladic ān cara alu Dimizov, kašā Tatimjov ān čerj če ma dat mije. **30** Voj osǎ mǎnkac ř osǎ bijec la astalu mјov ān cara amja. Osǎ ſidjec p prijestolje ř osǎ vladic p duavǎsprjače sǎmǎncje alu Izrael." **31** Isusu azás: "Šimune, Šimune, Sotona ačirut s puatā s iskušanskǎ vjera avuastrā kašā omu karje prosijaštje gruvu. **32** Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskǎ. Aša, kǎnd t torč mije, učvrstjaštje vjera alu alc učenikurlje!" **33** Petar azás: "Domnulje, jo sǎnt spremis s pljek ku tinje ān tamnicǎ ř ān muartje!" **34** Isusu azás: "C zǎk, Petre, majdatā če kukošu mǎnje diminjacǎ kǎntǎ, d trje vorj osǎ t odriknještj k uopće m kunoštj." **35** Isusu lji āntrijab: "Kǎnd p voj atrimjes p drug frzdǎ banj, frzdǎ tašnǎ ř sandalje, dali vuavā čiva afaljiti?" Jej odgovorit: "Na faljiti." **36** Isusu azás: "Ali akuša, činje arje banj, sǎla dukā! Tašna isto! Činje narje mač, s vindǎ cuaļilje ř s kumprǎ d jel. **37** Kvu zǎk, mora s ispunjaskǎ aja če d minje skrije ān Svǎntǎ pismǎ: 'L smatrija k je zločinac.' Tot će prorokurlje askris d minje uskoro osǎ s ispunjaskǎ." **38** Jej azás: "Domnulje, avjem ačija doj mačurj!" Isusu azás: "Dǎstul je! Nu maj rubic d aja." **39** Atunča Isusu sa dus dǎn trg ř apljikat, kašā obično, p Maslinskǎ gorā. Učenikurlje sa dus dǎpǎ jel. **40** Kǎnd ažuns, lji zǎče: "Rugǎčavā s nu kidjec ānkušnje!" **41** Sa udaljiti dǎla jej otrprike kǎt puatje buluvanu s s arunče. A kleknit ř sa rugat: **42** "Tato, akǎ tu vrjav, uklonjaštje asta dǎla minje s nu bjav dǎn parusta d patjal! Ipak, s fije kum vrjav tu, a nu kum vrjavu jo." **43** Š atunča ji sa pokazat̄ andelu ř la fukut maj capān. **44** Tot će maj tarje sa rugat, ān marje munkǎ, a znoju ji postanjaštje kašā kaplja dǎn sǎnde ča kǎzut p pǎmǎnt. **45** Kǎnd azavršat̄ ku rugala sa skulat, sa tors la učenikurj ř lja gǎsati kum s kulkǎ, iscrpic d žalost. **46** Isusu lji āntrijaba: "Dǎče vu kulkac? Skulac ř rugǎčavā s nu kidjec ānkušnje!" **47** Pǎnd Isusu arubit, sa pojavit mult lumje, karje lja dus Juda, unu dǎn jej duavǎsprjače apostolurj. S približa la Isusu ř la pozdravit ku poljubacu ān

falkǎ. **48** Isusu aluj azás: "Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?" **49** Kǎnd učenikurlje avizut če s spremjaštje, jej azás: "Domnulje, s lji napadnim ku mačurlje?" **50** Š unu dǎn jej alutiv p argatu alu marje popāj ř ja tijat dirjapta urjakje. **51** Ali Isusu azás: "Lji dopustic! Nu vu odupiric više!" A dirit alu argatuluj urjakje ř la iscjevit. **52** Atunča azás alu lumjej karje avinjiti s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj ř vođilje alu židovilor: "Aspljikat p minje ku mačurlje ř ku toljagurlje ka p pobunjenik! **53** Dǎče nu mas pukat ān Hram? Tuatā zuva irjam ānklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrijamja kǎnd vladjaštje sǎla alu nuaptjej." **54** P Isusu la apukat čuvati ř la dus ān kasǎ alu marje popāj. A Petar lji pratja. **55** Ān mižlokuluj d bǎtuturā stražari aprins fok ř sej karje irja aiča sa ānkłazat̄ pǎnglǎ ja. Petar ašažut ku jej. **56** Njeka argata s ujtā kum jel šadje pǎnglǎ fok, I sljedjaštje ř zǎče: "Š āsta irja ku omusta karje pukat!" **57** A Petar sa odriknit: "Pa jo nič k I kunoskǎ, mujarjo!" **58** Nješta maj ānklo, njeko altu la vizut ř azás: "Š tu ješt unu dǎn jej!" Petar aodgovorit: "Nu sǎnt, omulje!" **59** Dǎpǎ otrprike unu sat, njeko altu tvrdja: "Āsta om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kašā ř Isusu p karje la pukat!" **60** Petar azás: "Nu štiv d čaja rubještj, omulje!" Ān trenula, pǎnd još arubit, akǎnat kukošu. **61** Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje ř s ujtā p Petar, a Petar sa dat d gǎnd kum ja zǎs Isusu: "Ān diminjača, majdatā če kukošu kǎntǎ, d trje vorj osǎ t odriknještj k uopće m kunoštj." **62** Aišat̄ Petar dǎn bǎtuturā ř aplāns amarā. **63** Čuvati ančiput s s ljađe d Isusu ř s I batā. **64** Jej ja ānviljut vojki ř ja zǎs: "Tu ješt proroku. Spunjje činje ta butut!" **65** L vridja još maj mult ku altje vorbje uratje. **66** Kǎnd sa spart zuva, sa strāns Vječa amarje alu Židovilor. Aja afost vođilje alji bǎtārnj karje afost glavni popurlje ř učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvati adus p Isusu la jej. **67** Š ja zǎs: "Spunjje nuavā dali tu ješt Kristu." Isusu zǎče: "Akǎ vu zǎk k sǎnt, nusǎ mi kridjec, **68** akǎ vu āntrijeb nješta, osǎ nu mi zǎčec. **69** Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, āndat̄ osǎ šag p lok d čast ř d moć pǎnglǎ Dimizov." **70** Kǎnd auzat̄ aja, toc jej astrigat: "Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovuluj?" Lja zǎs: "Aša je kum voj aja zǎčec." **71** P aja jej azás: "Če maj fićem ku još dokazurj? Aja sǎngurj noj auzat̄ dǎn gura aluj!"

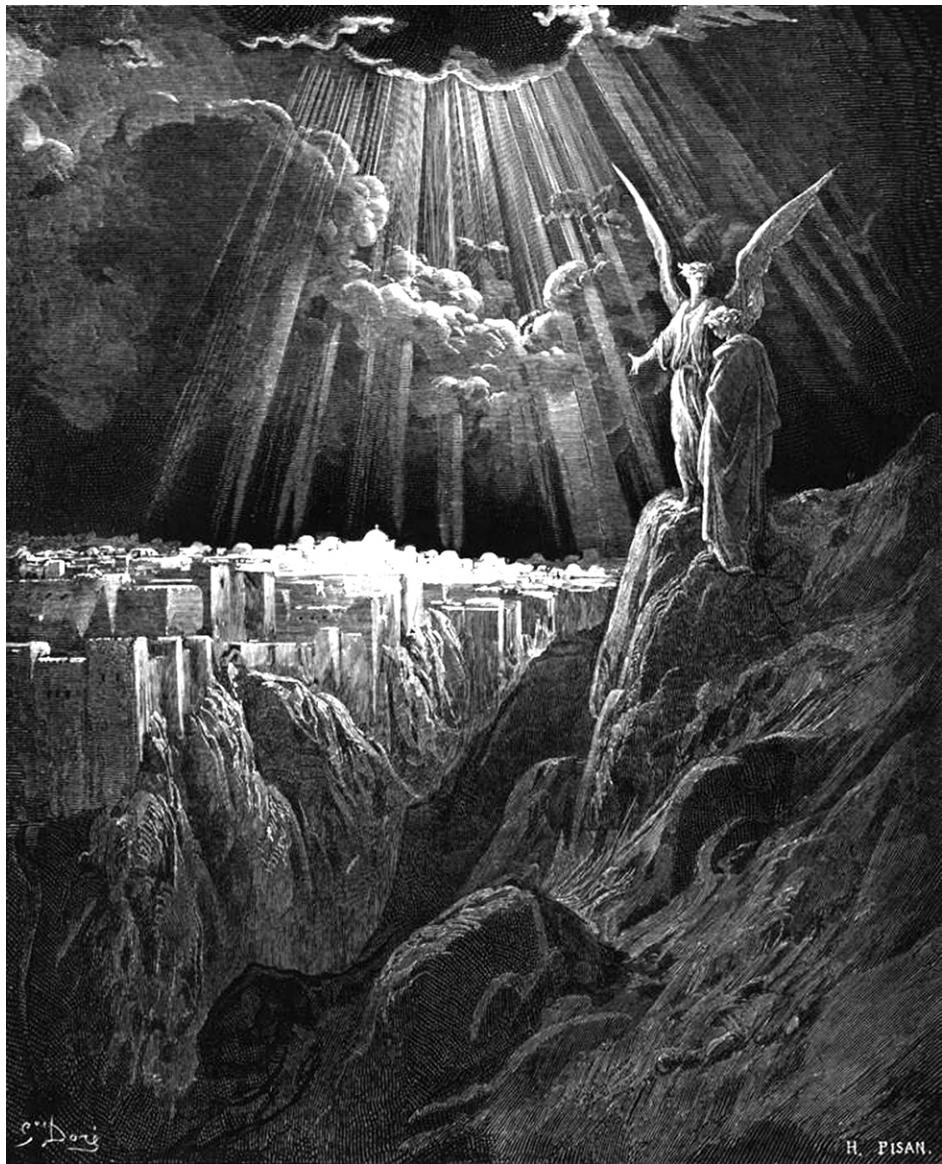
23 Atunča tuatā Vječa amarje sa skulat ř sej adus p Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj. **2** Ačija jej ančiput s l optužaškǎ: "Noj apukat p omusta kum vrja s stricje p lumja anuastrā. Rubjaštje nuavā s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru." **3** Pilat antribat p Isusu: "Ješt tu caru alu Židovilor?" Isusu azás: "Aša je kum tu aja zǎc." **4** Pilat atunča zǎče alu glavni popilor ř alu naroduluj: "Jo nam gǎsati k omusta na fukut nimirka rov." **5** Ali jej ančipje još maj mult s navaljaskǎ: "Jel ānvacā p lumja ān tot pǎmǎnt alu nostru ř lji navadjaštje p pobunā! Ančiput ān Galileja ř avinjiti tot pǎnla aiča ān Jeruzalem!" **6** Kǎnd Pilat auzat̄ aja, antribat: "Pa dali je jel d regija Galileja?" **7** Kǎnd jej azás: "Da", Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjaštje p Galileja. Herod baš atunča sa gǎsati ān Jeruzalem. **8** Kǎnd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzat̄. D multā vrijamje Herod avrut s l vjadā d aja če s nadja k pǎnglǎ jel osǎ fakā čudā. **9** Jel antribat p Isusu pitanje dǎpǎ pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na odgovorit. **10** Glavni popurlje ř učitelji d zakonu alu Mojsije

astat ačija š ku nikižala la optužati. **11** Herod š vuastja aluj s liga d Isusu š ráđa d jel. L änbračka čan ujalje d caruj Š i trimjatej ändrät la Pilat. **12** Herod š Pilat, karje irja dušmanj, čan zuvaja apostanit ortač. **13** Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vodilje alu židovilor š p lumja. **14** Š lja azás: "Mas dus p omusta p optužbäk adrikat pobunäk ánträ lumja. Lam ispitujit pängla voj, ali nam vizut divina d karje las optužati. **15** Nič Herod na gásat divina aluj š aša la trimjes ändrät la noj. Ásta om na fukut nimika s zaslužaskä kaznä d muartje. **16** Atunča osä lji zák s I batä ku biču, š atunča I las." **18** Ali toc čan unu glas astrigat: "P jel umuarä, a lasinje p Baraba!" **19** Baraba irja čan kisuarje daja če irja umješat čan pobunäk Jeruzalem š daja ča murät. **20** Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobođaskä p Isusu. **21** Ali jej astat s stridje: "Razapnjaštälj! Razapnjaštälj!" **22** Pilat sa obratit š d trje vorj: "Ali d karje rov afukut? Nam utvrđit k afukut nimika če zaradjaštje kaznä d muartje. Zák s I batä ku biču, š atunča I las." **23** Ali, jej š maj däpartje astrigat š akätat s I razapnjaskä. Jej napokon adobidit aja če jej avrut. **24** Pilat aodlučit s faktä p voja alor. **25** Oslobođit p äla karje afost čan kisuarje dän pobunäk š daja ča murät, k jel irja omu p karje avrut Pilat s I oslobođaskä. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s I umuarje kum toc avrut. **26** Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pänd jej pljika, apukat p njeki om dän Cirena karje s kima Šimun karje sa tors d sat Š ja pus p umirje kruča s la dukä däpä Isusu. **27** Däpä Isusu aplikat multä lumje š multä mujeri karje apläns š tuguja. **28** Ali Isusu s okrinjaštje kätri jej Š lja zäs: "Mujeri d Jeruzalem, nu pländec d minje, njego d voj š d kupi alji voštri. **29** K vinje zälijile känd osä s rubjaskä: 'Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu amižduavje tjepturj karje na supt!' **30** Án aja vrijamje lumja osä zákä alu planinälor: 'Kädijec p noj' š alu djalulor: 'Áviljicäanje!' **31** Akä án fok arđe ljemnu vjardje, kät osä argä još ljemnu auskat?" **32** A vuastja aduče š p doj kriminalcurj s lji razapnjaskä ku Isusu. **33** Känd avinjiti la lok karje s kjamä Lubanja, la razapinjiti, a šku jel š p doj kriminalcurj, p unu p dirjaptä alu Isusuluj, a p altu p stångä. **34** Isusu sa rugat: "Tato, oprostjaštälej k nu štije če faće!" Vuastja atunča arunkat kockä š aša podjelaštje cualijile alu Isusuluj ánträ jej. **35** Lumja astat š toc s uitja, pänd poglavari alor sa ljjigat d Isusu Š lja zäs: "P alci jel aspasät. Akuša s spasaskä sängur p jel akä je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovluj!" **36** Sa sträbat š vuastja d jel. Avinjiti la jel š ji nudja akru vin. **37** Jej azás alu Isusuluj: "Spasaštje p tinje akä ješt caru alu židovilor!" **38** Däpä jel astat natpisu: "ÁSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR." **39** Unu dän kriminalcurj karje visja p kruče I uvrídja ku vorbilje: "Tu ješt Kristu, dänä? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!" **40** Ali altu kriminalc la ukurit: "Dali nu c frikä d Dimizov? Trpješt ista kazna kašä jel. **41** Ali p pravdä je noj s trpim k noj zaslužäm kaznä d djela alu nostru. Ali omusta na fukut numik rov." **42** Azás atunča: "Isusulje, känd änčipja s vladješt ka caru, smilujaštite p minje." **43** Isusu ja zäs: "Istinä c zák: astáz osä fi čan raj ku minje." **44** Känd afost njede duaväsprjače satje, suarilje aprestanit s sajaskä š nuaptja prekrijit tot pämäntu pänla trje satje posljepodne. **45** Lumina alu suarilje anistanit, š därturdatä firjanga alu Hramuluj sa rupt p mižlok. **46** Atunča Isusu ántarje strigä: "Tato, predajesk suflijetu

alu mjov čan mäniſje alji tjalje!" Čim azás aja, aslubuzat suflijetu. **47** Känd kapetanu alu rimuluj avizut ča fost, änčiput s slavjaskä p Dimizov š zäča: "Omusta sigurno irja pravedan!" **48** Maj änkle, lumja karje afost ačija š avizut če sa dogodit sa razilazat š s bätja čan tjept d marje žalost. **49** A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje avinjiti däpä jel dän Galileja astat maj däpartje š s uitja la tot če sa dogodit. **50** Š jakä njeki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu čan Judeja, aplikat la Pilat š akätat s j i dja tjela alu Isusuluj. **51** Jel afost članu d Vječa amarje alu židovilor, ali nu sa slažat ku jej daja ča pukat š osudit p Isusu p muartje. **52** Jel afost bun š pravedan om karje štipta cara alu Dimizov. **53** Š Josip askinit tjela alu Isusuluj däpä kruče, š l umotjaštje čan skumpä albä plahtä š l punje čan gruapä isklesätä čan stjenä, čan karje još nimilja nuje ángrupat. **54** Suarilje kädja, š sambahä sama če na vinjiti. **55** Mujerilje karje avinjiti ku Isusu dän Galileja, aplikat däpä Josip š avizut undje gruapa š ča fukut ku tjela alu Isusuluj. **56** Atunča sa tors akasä s pripremjakä jarbilje š ulje karje miruasä d tjela. Sambahäta sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24 Dänzorja čan duminkä mujeri aplikat la gruapä ku jarbilje š ku unturilje karje miruasä če lja pripremit. **2** Känd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje ávlijala ulazu la gruapä runkat čan partie. **3** Auntrat ánontru, ali na gásat tjela alu Domnuluj Isusuluj. **4** Pänd jalje aša astat zbungitje päntruv aja če sa dogodit, därturdatä pängla jej sa pojavit doj omurj čan cualje karje blistjaštje. **5** Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kätri pämänt. Doj omurj lja tribat: "Däče kätäc p viuv ánträ morc? **6** Nuje aiča. Auskrásnit! Dali nu vu gändic če vam zäs još čan Galileja: **7** 'Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit čan mäň alu grešnikulor š jej p minje osä m razapnjaskä, ali jo aldä trje zäle osä m skol däla morc.'" **8** Jalje sa dat d gänd k Isusu aja azás. **9** Š sa tors däla gruapä s javjaskä alu unsprjače apostolurj š alu toc alcilor. **10** Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana Š Marija, mama alu Jakov, š još njike mujeri. Arubit tot alu apostolilor če sa dogodit, **11** ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujeri aizmislit. Š nu lja krizut alu mujerilor. **12** Ipak, Petar dä fuga pänla gruapä. Känd ažuns, s uitja ánontru ali na vizut nimika osim skumpä albä plahtä čan karje irja Isusu. Aplikat däla gruapä š s ántriba če sa dogodit. **13** Án zuvaja doj učenikurj alu Isusuluj pljakačen sat Emaus, däpartje d Jeruzalem njede unsprjače kilomjatrje. **14** P drum arubit d tot ča fost. **15** Pänd jej aša arubit š raspravlja ánträ jej, avinjiti Isusu š pljakačen ku jej. **16** Ali alu vojki alor irja skuns s I kunaskä. **17** Isusu lja antribat: "D čaja aja raspravlje pänd putujic?" Jej astat pljini d tugä. **18** Unu dän jej, karje s kjamä Kleofa, ja odgovorit: "Tu ješt jedini om karje avinjiti d praznik čan Jeruzalem karje nu štije ča fost čan zuvilaštja." **19** Isusu ántrijabat: "Če afost?" Azás: "Pa aja ča fost k Isusu dän Nazaret. Jel irja proroku š tuatä lumja aputut s vjadä ku vorbilje š ku djela aluj k la trimjes Dimizov. **20** Pängla aja glavni popurlje š alji noštri altje članurlje alu vječe Amarje la predajit s fije osudit p muartje š la dat s I razapnjaskä. **21** A noj njem nadit k jel äla karje osä spasaskä p narodu alu Izrael däla dušmanu aluj, već atrikut trje zäle d känd je mort. **22** Ali aja nuje tot k š njike mujeri karje I pratja ku toc noj, nja zbungit p

noj: čim asvanit zuva jalje aplifikat la gruapă, **23** ali ačija na gāsăt tjela aluj. Avinjut š azás k lji sa pokazăt andelurlje š lja zás k Isusu viuv. **24** Njeki dān noj adat fuga la gruapă š angāsăt k je gruapa guală baš kum azás mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv.” **25** P aja Isusu lja zás: “O kum ištjec nerazumni! Dāče vuavā grjev s kridjec ána aja ča zás prorokurlje? **26** Dalí nu tribja Kristu s trpjaská tot majdată njego če s änčapje s vladjaská p toc?” **27** Aša Isusu lja objasnit tot će Mojsije š toc prorokurlje azás än Svāntă pismă d jel. **28** Kānd avinjut upruapje d sat undje pljakă, Isusu sa fukut k vrja s pljače maj dāpartje. **29** Ali jej la nagovorit: “Rāmāj ku noj! Već je sara. Vinje nuaptja!” Aša auntrat än kasă s rāmāje ku jej. **30** Pānd afost ku jej la astal, Isusu alat mālaju, zahvaljut alu Dimizovuluj, la frānt š la dat alor. **31** Atunča alor sa diškis vojki š jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit. **32** A jej azás unu alu altulu: “Kum nja fost pljinje inimilje kānd p drum rubja ku noj š nji objasnja Svānta pisma!” **33** Sa skulat š sa tors än Jeruzalem. Aplifikat la lok undje sa strāns unsprjāče apostolurj š p alcă sljedbenikurj alu Isusuluj. **34** Jej zāče: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazăt alu Šimunuluj!” **35** Atunča š äštja alji doj rubja če sa dogodit p drum š kum akunuskut p Isusu pānd jel afrānt mālaju. **36** Pānd jej doj rubja, Isusu dāturdată astat äntrā jej toc. Lji zāče: “Mir vuavā!” **37** Ali lja afost frikă daja če gāndit k vjadje māroj. **38** Š Isusu lji zāče: “Dāče vu frikă? Dāče än voj s fače sumnje än inimā?” **39** Atunča lja arātat mānilje š pičuarilje š azás: “Uj tacăvă la rānj! Jo sānt aja! Punjec mānilje p minje š osā vidjec! Māroji narje karnje š vuasă kašă če lji am jo!” **41** A jej d radost na putut s krijadă alu vojki alor, njego sa mirat. Jel äntrijabă: “Avjec čiva d mānkat?” **42** Ja dat krod d pjaštje pržat, **43** a jel l ja š mālānk pānglă jej. **44** Atunča zāče: “Asta če sa dogodit upravo aja če vam zás k osă dogodjaskă. Pānd majdată amfost ku voj, vam zás: atribut s s ispunjaská tot če skrije d minje än zakonu alu Mojsije, än knjige d prorokurj š än Psalmi.” **45** Atunča lja žutat s razumjaskă čije skris än Svāntă pismă. **46** Kānd azavršăt jel azás: “Kašă kum vidjec, aša skrije än Svāntă pismă k jo, Kristu, trjebje s trjesk š s mor š aldă trje zālje s m skol dāla morc. **47** š ku autoritetu alu mjoy s rubjaskă alu tuată lumja k trjebje s s okrinjaskă dāla grešală Š Dimizov osă lji oprostjaskă grešala. Osă änčipjec än Jeruzalem **48** s zāčec alu alcilor aja če voj auzăt š avizut dāla minje. **49** A jo osă vu trimjet p Sufljetu alu Svāntuluj, p karje Tatimjov än čerj aobečit k vuavā osă vije. Rāminjec än trg Jeruzalem pānd Dimizov nu trimjatje p voj sāla d sus!” **50** Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pānla lok upruapje d sat Betanija. Ānklo adrikat mānilje š sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov. **51** Pānd lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj tot pānd nu lja nistanit dān vojk. **52** Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors ku marje radost än Jeruzalem. **53** Atunča irja stalno än Hram š slavia p Dimizov.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Ghidul Cititorului

Ludari at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, “*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*” Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, “*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*” So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, “*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*” 2 Timothy 2:15. “*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*” 2 Peter 1:4-8.

Glosar

Ludari at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glosar +

AionianBible.org/Bibles/Romanian---Ludari-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aïdios

Romans 1:20
Jude 1:6

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

aiōnios

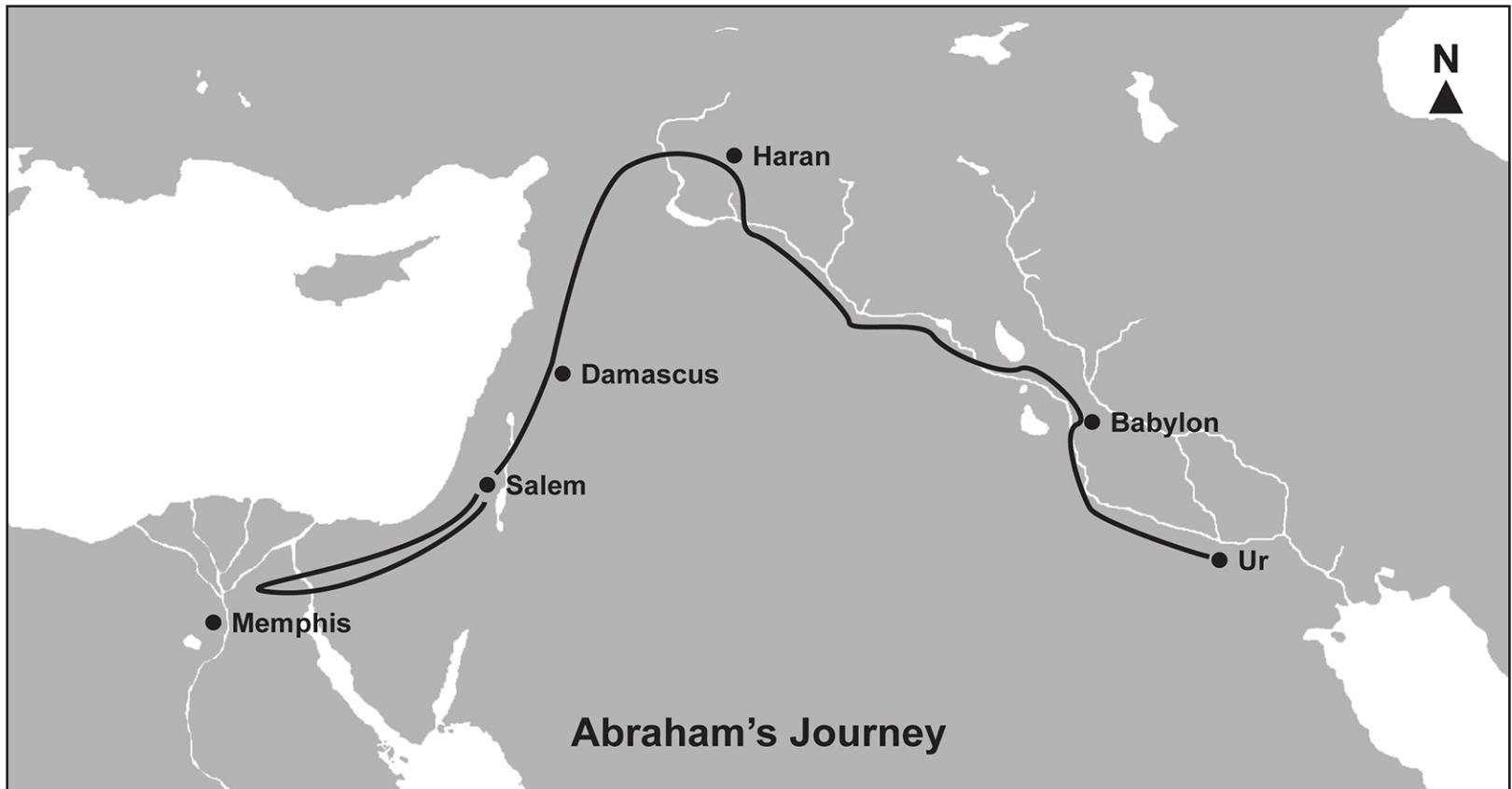
Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
1 Timothy 6:19
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

eleēsē

Romans 11:32
Geenna
Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33

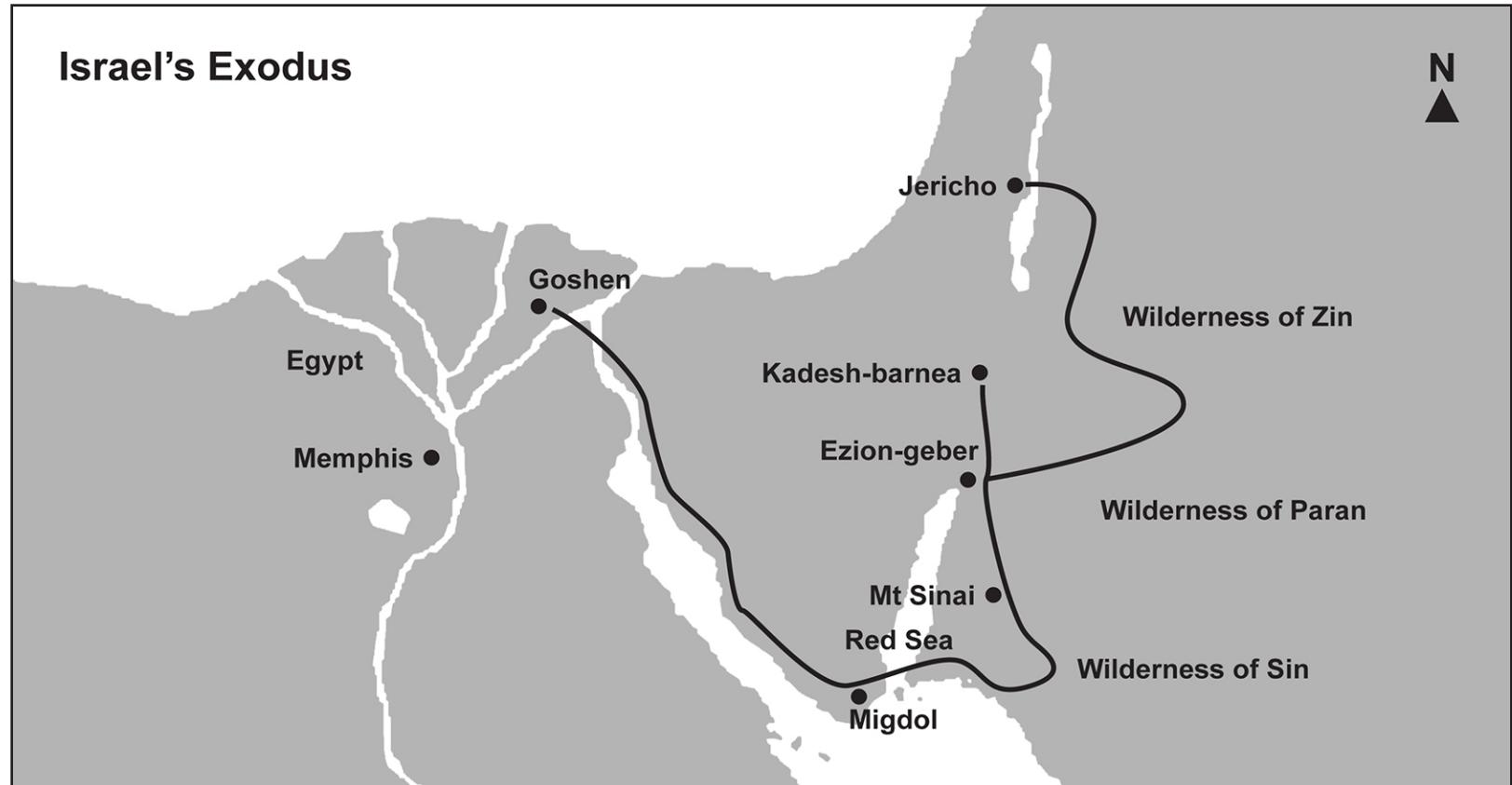
Mark 9:43
Mark 9:45
Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6
Hadēs
Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14
Limnē Pyr
Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8
Sheol
Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5
Tartaroō
2 Peter 2:4
Questioned
None yet noted

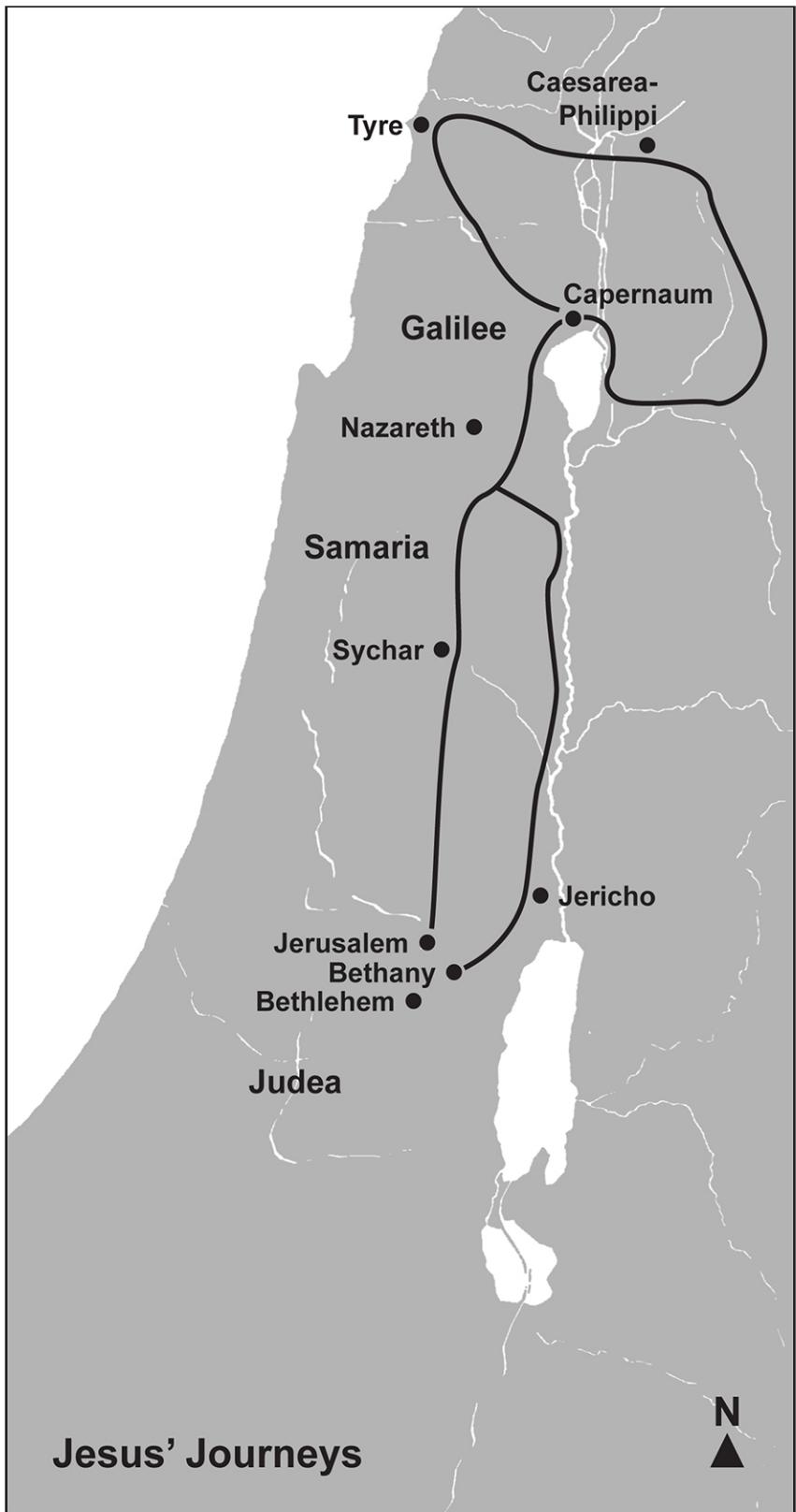
"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"
Hebrews 11:8

Israel's Exodus

N

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"

Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3 Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19 Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼								
Where are we?			Innocence		Fallen			Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age
								New Heavens and Earth
► Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise			
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			
		Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus Revelation 20:13 Thalaasa	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus	Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels		
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			
		First Beast					Revelation 19:20 Lake of Fire	
		False Prophet					Revelation 20:2 Abyss	
		Satan						
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7 For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

Destin

Ludari at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament Sheol and New Testament *Hadēs*, 2) Geenna, 3) Tartaroō, 4) Abyssos, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you,*" John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19